

Občina Trst: obračun srečanj o prometnem načrtu

Goriški Hiši filma in Kinemaxu tudi občinska podpora

Dvajset let po vojni v Bosni srečanje s pisateljico in novinarko Azro Nuhefendić

Pipistrelovo letalo preletelo Mt. Everest

Primorski dnevnik

SOBOTA, 31. MARCA 2012

Št. 77 (20.400) leto LXVIII.

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 24. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknim, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni "Dobrodob" v Govcu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni "Slovenija" pod Vojskim pri Idriji, do 7. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zaslužjeni Evropi.

TRST - Ul. Montecchi 6 - Tel. 040 7786300, fax 040 772418

GORICA - Ul. Garibaldi 9 - Tel. 0481 533382, fax 0481 532958

ČEDAD - Ul. Ristori 28 - Tel. 0432 731190

Internet: <http://www.primorski.eu/> e-mail: redakcija@primorski.eu

POSTNINA PLAČANA V GOTOVINI

Spedizione in abbonamento postale 45% Art 2, comma 20/b, legge 662/96 - Trieste

1,00 €

CENA V SLOVENIJI 1,00 €

Skrb za okolje ni stvar civilne zaščite

MARKO MARINČIĆ

Deželni odbornik za civilno zaščito in (sic) za okolje Luca Ciriani lahko po sobotnem pohodu v Glinščici pričakuje nominacijo za letošnjo nagrado Atila. Po krvoločnem vodji Hunov poimenovano nagrado podeljuje neko naravovarstveno združenje tistemu v FJK, ki se vsako leto najbolj proslavi v pustošenju okolja.

Pogled na razorana bregova potoka na dnu prelepe in okoljsko zaščitene Glinščice res spominja na pohod hunske horde. Pa niso bili Huni, bila je civilna zaščita. Služba pod okriljem istega deželnega odbornika, ki bi moral biti najvišja avtoriteta pri varovanju zaščitene območij.

Da ne bo nesporazuma: ni naš namen križati prostovoljce, ki so požrtvovalno opravili zaupano jim delo. Sprašujemo pa se, ali je bilo čiščenje res stvar civilne zaščite. Njena pristojnost je poseganje v sili, odpravljanje škode in preprečevanje naravnih katastrof. Je preveč bujno rastlinje ob strugi potočka vredno oznake »naravna katastrofa«?

Ne prepriča nas niti razlaga, da je šlo za nujen preventivni poseg, zato da se prepreči nevarnost poplav. Preventiva je potrebna, seveda, izvajati pa jo je treba strokovno, predvsem pa redno. Redčenje rastlinja ob rekah in potokih bi moralo biti stalna skrb upraviteljev, toliko bolj v naravnem rezervatu. Toda za rezervate denarja ni veliko, deželni parki in zaščitena območja hirajo. Potem pa se nekega dne na deželi domislijo spektakularnega pohoda civilne zaščite, ki je pač vajena poseganja v sili, mimo rednih postopkov in predpisov, tudi okoljskih. Tokrat pa tudi mimo zdrave pameti.

KRIZA - Pomembna odločitev finančnih ministrov držav z evrom

Okrepljeni mehanizmi za zaščito območja evra

Skupno na razpolago 800 milijard evrov za posojila državam v težavah

DOLINA GLINŠČICE - Polemike po očiščenju struge

Ob množičnem zgražanju zagovor odbornika in civilne zaščite

BOLJUNEC - Nadaljujejo se polemike v zvezi s čistilno akcijo v Dolini Glinščice, med katero so prostovoljci civilne zaščite iz treh pokrajin iz struge odstranili drevesa in druge rastline. Vejeve, hlode in šture bodo odpeljali čez dva ted-

na, jutri pa bodo v dolini demonstrirali okoljevarstveniki in drugi protestniki, ki so se organizirali na svetovnem spletu.

Deželna civilna zaščita je v daljšem tiskovnem sporočilu razložila, kako so potekale priprave na dvodnevno akcijo,

pred katero so se tehniki posvetovali z dolinsko občinsko upravo in boljunsko srenjo. Delo prostovoljcev zagovarja tudi pristojni deželni odbornik Luca Ciriani, na katerega se je vsul plaz kritik.

Na 7. strani

KOEBENHAVN - Območje evra bo za zaščito pred krizo zagotovilo okoli 800 milijard evrov. Vendar pa je od tega okoli 300 milijard že namenjenih v pomoč Grčiji, Irski in Portugalski, tako da naj bi bilo svez posojilne sposobnosti dejansko za 500 milijard. Še najbolj oprijemljiva odločitev iz Koebenhavna pa je pospešitev vplačevanja kapitala v stalni krizni sklad. Skupna posojilna zmožnost začasnega in stalnega mehanizma za zaščito evra je bila doslej omejena na 500 milijard evrov. Dogovor so že pozdravili EU, ECB in IMF.

Na 13. strani

Pod vprašajem Brez meje in Športel

Na 2. strani

Občina Trst: proračun odslej v komisijah

Na 6. strani

Ilegalna igralnica v tržaški trgovini z dvd-ji

Na 9. strani

Za vrnitev DDV potreben zakon

Na 14. strani

Sklepno dejanje revije Pesem mladih

Na 19. strani

FJK-SRBIJA - Boris Tadić v Trstu

Srbija je za FJK strateška partnerka

TRST - Furlanija-Juljska krajina in Srbija sta v zadnjem času zelo okrepili sodelovanje, in to predvsem po zaslugi italijanskih naložb v balkanski državi - v prvi vrsti Fiatovih - in razvojnih projektov, ki jih tam izvajajo Dežela FJK, trgovinske zbornice in agencija Informest. Predsednik Srbije Boris Tadić, ki je po obisku v Milanu včeraj prišel v Trst, je na Velikem trgu, kjer ga je sprejel predsednik deželne uprave Renzo Ton-do, dejal, da je »odnos med Srbijo in Furlanijo-Juljsko krajino zgodba o uspehu, saj so rezultati zadnjih mesecev dobri, v prihodnosti pa bodo še večji«.

Na 4. strani

JAMLJE - ANAS uvaja novo služnost

Z dvorišča na cesto za 12.000 evrov

14

kakšna usoda nas čaka

TV KOPER - Posledice prepovedi sklepanja avtorskih pogodb

Pod vprašajem Športel in TV oddaja Brez meje

V Kopru izpostavljajo negativne posledice za Slovence v Italiji

KOPER - Slovenska vlada je prepovedala sklepanje avtorskih in svetovalnih pogodb v javnem sektorju. Ukrep bo močno prizadel tudi slovenski program TV Koper-Capodistria, saj številne oddaje nastajajo s pomočjo sodelavcev, ki imajo sklenjene avtorske pogodbe. Na udaru bodo prav vse oddaje, vključno z dnevno informativno Primorsko kroniko. Predvsem pa ukrep, kot pravi odgovorna urednica slovenskih programov Barbara Kampos, pomeni hud udarec za tiste oddaje, s katerimi izpolnjujejo zakonsko dolžnost oziroma eno temeljnih poslanstev kopske televizije - oddaje za Slovence v Italiji.

Konec za priljubljeni Športel?

Oddaja, ki je veliko več kot le oddaja o zamejskem športu: ustvarjajo jo izključno slovenski novinarji, ki živijo v Italiji. Z vsemi imajo sklenjene avtorske pogodbe. Pogodbe potečejo 31. marca. Nesklentev novih pomeni umik oddaje z 20-letno tradicijo in z zvestimi gledalci na obeh straneh meje z ekranov.

Pod udarom tudi Brez meje

Oddaja o Slovencih, njihovem življenju, delu, ustvarjanju: tri pogovorne, študijske oddaje na mesec pripravi sodelavec, s katerim imamo sklenjeno avtorsko pogodbo eno (reportažno) pripravi redno zaposlena novinarka. Nesklentev avtorske pogodbe bo imela za posledico, da bo oddaja, ki so jo vsebinsko obogatili in je v zadnjem času pridobila na gledanosti, poslej na sporedu le enkrat mesečno. Redno zaposlena novinarka namreč ob pripravi oddaje za dnevno informativne oddaje »pokriva« prostori, kjer živijo Slovenci v Italiji. Dodatna obremenitev v Brez meje bi pomenila posledično bistveno manj vsebin o življenju Slovencev v Italiji v našem programu.

Okrnjena Primorska kronika

Z ekranov se bo morala začasno umakniti tudi oddaja Športna mreža, edina športna magazinska oddaja v Sloveniji. Njeni ustvarjalci so v pretežni meri zunanji sodelavci, redno zaposleni urednik oddaje ne more sam v celoti pripraviti kvalitetne oddaje.

Vsebinsko okrnjene bodo tudi ostale oddaje, vključno z dnevno informativno Primorsko kroniko. Z ostrim posegom v programe oddaj o Slovencih v Italiji bodo kršene njihove zakonske pravice do televizijskega programa, ki jih jamči slovenska zakonodaja.

Sicer pa bodo posledice na ekranu vidne že jutri, ko bi morale v veljavo stopiti nove avtorske pogodbe. V Kopru še upajo, da bo prevladal zdrav razum in uvid v razsežnosti vseh posledic, ki bi jih prinesla uveljavitev vladnega ukrepa.

Logotip priljubljene televizijske oddaje Športel, ki jo vodi Igor Malalan

CAGLIARI - Poseg predsednika tržaškega pokrajinskega sveta

Vidali zagovarja obstoj pokrajin

Ostre kritike na račun ministrskega predsednika Maria Montija - Pozdrav tudi v slovenščini in furlanščini

CAGLIARI - Predsednik tržaškega pokrajinskega sveta Maurizio Vidali meni, da so pokrajinske uprave v Furlaniji-Juljski krajini pomembne tudi za zaščito narodnih in jezikovnih manjšin. Maurizio Vidali je včeraj spregovoril na vsedravnem srečanju predsednikov pokrajinskih skupščin, ki je v teku v Cagliariju na Sardiniji.

Vidali je bil zelo kritičen do predsednika italijanske vlade Maria Montija, ki napoveduje ukinitve pokrajin, medtem ko je pohvalil predsednika FJK Renza Tonda. Naša Dežela se je pritožila na sklep o ukinitvi pokrajin v prepričanju, da osrednja vlada ne more kar tako ukinjati pokrajin v avtonomnih deželah. Pod udarom so vse pokrajine v avtonomnih deželah z izjemo Bocna in Trenta, ki ju Montijeva vlada pušča pri miru.

Vidali, ki pripada stranki Slovenske skupnosti, je svoj govor začel s pozdravnimi besedami v slovenskem in furlanskem jeziku.

Dvojezična tabla na pročelju palače pokrajinske uprave v Cagliariju

GOSPODARSKI KRIMINAL - Zadeva Čista lopata v slovenskem gradbeništvu

Sedem obsojenih, obramba se bo pritožila

Med obsojenimi na zaporne in denarne kazni zaradi podkupovanja ali sprejemanja podkupnine Ivan Zidar, Dušan Črnigoj in Hilda Tovšak

LJUBLJANA - Sedemica obtoženih v zadevi Čista lopata, med njimi tudi Ivan Zidar, Dušan Črnigoj in Hilda Tovšak, so bili na ljubljanskem okrožnem sodišču včeraj spoznani za krive podkupovanja ali sprejemanja podkupnine, medtem ko je bil Ivan Kroflič oproščen. Obsojeni so bili po odhodu s sodišča redkobesedni, Zidarjevi zagovorniki pa so že napovedali pritožbo.

Sodišče je Zidarju, Tovšakovi in Črnigoju prisodilo leto in pet mesecev zaporne kazni. Zidar in Črnigoj bosta morala plačati še 11.000 evrov stranske denarne kazni, Tovšakova pa 10.000 evrov. Tomaz Žibert, ki je bil na Kontroli zračnega prometa Slovenije zadolžen za obravnavo ponudb gradbenikov, je bil obsojen na dve leti in šest mesecev zapor ter stransko kazni v višini 15.000 evrov. Ivan Demšar je bil obsojen na leto zapor ter 8000 evrov kazni. Če bo sodba pravomočna, bo Borut Farčnik moral v zapor za deset mesecev, prav tako tudi Srečko Gabrič. Gabriča čaka še 7000 evrov kazni, Farčnik pa ima za tisočaka manjšo stransko denarno kazni.

Je pa sodišče oprostilo Ivana Krofliča. Njegov del sodnih stroškov bo bremenil proračun, vsi ostali pa bodo morali poravnati tudi sodne stroške. Sodba še ni pravomočna, vseh sedem obsojenih pa ima 15 dni časa za pritožbo, medtem ko se Kroflič lahko na oprostilno sodbo pritožbi v osmih dneh.

Predsednica sodnega senata Vesna Podjed je v obrazložitvi sodbe dejala, da so bila vsem obsojenim, razen Krofliču, dokazana očitana kazniva dejanja. Sodišče je pri tem sledilo predlogu okrožnega državnega tožilstva glede predlaganih kazni.

Kazniva dejanja so bila izvedena s terjanjem in dajanjem nagrade, zato pri tem po mnenju Podjedove ni ključnega pomena, da do sklenitve posla s Kontrolo zračnega prometa ni nikoli prišlo. Podjedova je pojasnila, da je bilo Žibertu v sojenju dokazano, da je v postopku izbire najboljšega ponudnika obljubil, da bo komisija za najugodnejšega izvajalca izbrala skupno ponudbo SCT in Primorja, pri tem pa je Žibert zamenjal koristi podjetja in zase zahteval nagrado. Po mnenju sodnice je bilo nedvoumno dokazano, da je Kroflič na pojasnjevalni sestank v Kranju prinesel spremenjen terminski načrt, vendar pa vsebina telefonskih prisluhov ne daje konkretne osnove za zaključek, da je vedel za nagrado Žibertu.

Okrožna državna tožilka Bojana Podgorelec je po razsodbi dejala, da je zadovoljna z izrečeno sodbo, saj je sodišče tako po kvalifikaciji kot po izrečenih kaznih sledilo predlogu tožilstva, zato pričakuje, da bo sodba postala pravomočna.

Zidarjev zagovornik Boštjan Penko pa je želel "ostati dostojen do sodišča" in dejal, da se s sodbo ne

strinja iz treh glavnih razlogov. Sami ocenjujejo, da s postopkom javnega naročila ni bilo nič narobe in nič protipravnega. Spomnil je tudi na po njihovem mnenju nezakonito pridobljene dokaze in da sodba "absolutno ne bi smela" temeljiti na teh dokazih. Hkrati so kazni po Penkovi oceni povsem neprimerne glede na okoliščine očitanih kaznivih dejanj.

Drugi Zidarjev zagovornik Aleksander Čeferin pa je dodal, da je lahko vsakemu, ki je kolikor toliko nepristranski, jasno, da Zidar "od prve sekunde naprej ni imel možnosti, da bi pred tem sodiščem bil oproščen". Kot pravi, je nad tem sodiščem razočaran in kdor koli bo vesel zaradi današnje sodbe, "ne razume, kaj to pomeni". Tudi Čeferin je prepričan, da imajo na svoji strani zelo dobre argumente za uspeh s pritožbo.

Zidar pa je povedal, da mu ni jasno, zakaj je obsojen, saj da ni naredil nič narobe, kar bo tudi dokazal. Zato tudi meni, da zanj postopek še ni končan. Na vprašanje, kako bo svojo nedolžnost dokazal, je odgovoril, da z argumenti. Črnigoj komentirjev po odhodu s sodišča ni dajal, prav tako ne Tovšakova. Njen zagovornik Mitja Kastelnik pa je le napovedal pritožbo.

Razglasitve sodbe se je udeležil tudi nekdanji podizvajalec Vegrada Zekrija Habibović, ki je med letom in pol trajajočim sojenjem pred sodiščem večkrat opozarjal na domnevna kazniva dejanja Tovšakove.

Vodstvo primorske univerze Mikoličevi očita nesposobnost

KOPER - Vodstvo primorske univerze, ki je v ponedeljek razrešilo dekanjo FHS Vesno Mikolič, v postopku odpovedi pogodbe o zaposlitvi slednji očita nesposobnost organiziranja študijskega procesa v skladu s finančnimi zmoglostmi in kršitev pristojnosti pri naročilu odvetniških storitev.

Mikoličeva, ki jo je v četrtek podprl tudi akademski zbor matične Fakultete za humanistične študije, je po končanem zagovoru, na katerem ni bilo rektorja UP Dragana Marušiča, predstavljene očitke zavrnila kot neutemeljene. Po besedah njenega odvetnika Petra Fašuna vodstvo univerze očitkov ni znalo pojasniti, zato naj bi se zagovor nadaljeval prihodnji teden.

Po pisanju medijev naj bi bila med drugim sporna uporaba podpisa bivšega rektorja Rada Bohinca pri pooblastilu odvetniški pisarni Mira Senice za zastopanje fakultete. Mikoličeva je glede očitka o ponarejanju pooblastil včeraj povedala, da je z odvetniške pisarne Senica prišlo pojasnilo, da je šlo za njihovo napako.

Kot je včeraj pojasnil Marušič, gre pri očitkih ne le za kršitev ugleda univerze, pač pa tudi potencialne večje materialne stroške, ki jih bo kot škodo morala pokriti univerza. Glede svoje odsotnosti na včerajšnjem zagovoru pa je poudaril, da postopka ne vodi osebno, ampak po zakonitih pooblaščenih.

ŠOLSTVO - Senatorka Tamara Blažina po ministri avdiciji v senatu

»Raziskava Slorija o šolski populaciji zahteva razmislek«

Zakaj padec podpore Sindikatu slovenske šole? - Le dva ravnatelja prepuščena k ustnemu delu natečaja

RIM - V sozvočju s tem, kar je na svoji prvi avdiciji v senatni komisiji za šolstvo napovedal minister Francesco Profumo, se sedaj postopoma uvajajo novi predpisi na šolskem področju, ki so pomembni tudi za naš šolski sistem, pravi senatorka Tamara Blažina. V zadnjem vladnem odloku (št. 5 z dne 9. 2. 2012) o poenostavljanju postopkov, ki je bil sprejet ta teden v senatu, so vključeni namreč štiri členi, ki zadevajo šolstvo. V 50. členu je govor o avtonomiji šolskih ustanov: njihovo naknadno utrjevanje, določitev potrebnega števila zaposlenih za posamezne šole, ustanovitev teritorialne mreže šol in določitev potrebnega števila zaposlenih za večjo fleksibilnost in bolj optimalno uporabo osebja, upoštevajoč tudi nove potrebe šolske populacije.

Naslednja dva člena obravnavata ocenjevanje šolskih storitev preko zavoda INVALSI ter višje tehnične inštitute (ITS). 53. člen je namenjen šolskim gradnjam, saj predvideva odobritev novega izrednega državnega načrta za modernizacijo šolskih poslopij in njihovo prilagoditev varnostnim predpisom.

Ob zelo aktualni razpravi v zvezi z izsledki raziskave Slovenskega raziskovalnega inštituta o narodnosti sestavi šolske populacije, ki terja od celotne manjšine temeljit premislek in izdelavo drugačnih iztočnic v zvezi z gledanjem na nadaljnji razvoj našega šolskega sistema (in ne samo šole), bi morali v tem času vzeti v pretes tudi zgo-

raj navedene vladne novice, ugotavlja slovenska senatorka. To bi morali po njenem mnenju storiti še preden bodo sprejete nove smernice, upoštevajoč predvsem možnost ustanovitev mreže šol ter določitev potrebnega števila zaposlenih, pri čemer je treba upoštevati nove potrebe, predvsem glede poučevanja slovenskega jezika. Ravno tako bi morali v dogovoru s pristojnimi javnimi upravami iznesti naše zahteve v zvezi s šolskimi poslopiji.

Obe temi bi naši skupnosti narekovali, da izkoristi ta trenutek, da bolj sistemsko in celovito premisli našo šolo, z vsemi njenimi odličnostmi in tudi slabostmi. To bi morali storiti vsaj na pokrajinskih ravneh, saj bi lahko v tem okviru imeli boljše možnosti glede uporabe učnega in neučnega osebja. Ni namreč več mogoče gledati in ocenjevati naše šole s starimi paradigmi, saj nam raziskava Slorija predstavlja dokaj drugačno šolo, ki bi zahtevala tudi nove pristope. Prav rezultat te ankete Slorija bo slovenska komponenta Demokratske stranke posvetila največjo pozornost.

In ne nazadnje bi po mnenju senatorke zahtevala dodatno preučitev še dva aktualna podatka. In sicer rezultati zadnjih šolskih volitev za sindikalne predstavnike na Tržaškem, kjer spet beležimo občuten padec glasov za Sindikat slovenske šole, ter dejstvo, da sta bila prepuščena k ustnemu delu natečaja za ravnatelje le dva kandidata.

Italijanski šolski minister Francesco Profumo

ARHIV

HRVAŠKA

Odkrili dragocene posode iz rimske dobe

ZAGREB - V Vinkovcih so prejšnji petek med redno arheološko raziskavo našli več deset rimskih srebrnih pladnjev, krožnikov, vrčev, kozarcev in drugih kosov jedilnega pribora s konca 4. stoletja. Kot je ta teden potrdilo hrvaško ministristvo za kulturo, gre za dragoceno arheološko odkritje. Vseh predmetov je za več kot 30 kilogramov. "Gre za senzacionalno odkritje, ki po vrednosti posameznih predmetov ne more biti primerljivo s Seusovim blagom, je pa glede na število predmetov, saj so našli več kot 50 kosov, veliko večje," je dejal pomočnik hrvaške ministrice za kulturo Zlatko Uzelac na novinarski konferenci v Zagrebu.

Seusovo blago je zbirka 14 srebrnih posod, tudi s konca 4. stoletja, ki velja za najdražjo in najlepšo zbirko iz časa Rimskega cesarstva. V začetku 90. let prejšnjega stoletja je bilo ocenjeno na 40 milijonov funtov. Sicer pa je poreklo blaga sporno, zanj so se potegovali nekdanja Jugoslavija, Libanon in Madžarska. Na Hrvaškem trdijo, da so ga našli pri Pulju in da je bilo nato odtujeno.

CELOVEC - Občni zbor Slovenskega narodopisnega inštituta Urban Jarnik

Platforma za mlade raziskovalce

Martina Piko-Rustia podala poročilo o delovanju inštituta, katerega temelja sta raziskovalno delo in povezovanje z raziskovalci in raziskovalnimi ustanovami v celotnem alpsko-jadranskem prostoru

CELOVEC - Leta 1994 v Celovcu ustanovljeno narodopisno društvo Urban Jarnik, pravni nosilec istoimenskega inštituta, ki ima svoje korenine v začetku 80-ih let prejšnjega stoletja ustanovljenega narodopisnega oddelka Krščanske kulturne zveze (KKZ), je v Celovcu priredilo svoj redni občni zbor. Na njem je znanstvena vodja SNI Urban Jarnik Martina Piko-Rustia podala obširno poročilo o delovanju inštituta, katerega temelja sta raziskovalno delo in tudi povezovanje z raziskovalci in raziskovalnimi ustanovami v celotnem alpsko-jadranskem prostoru, še posebej z zamejskimi inštituti. Predsednik upravnega odbora društva Nužej Tolmajer pa je v svojem poročilu poudaril skrb za delo z mladimi, bodočimi raziskovalci in inštitut označil za platformo za mlade raziskovalce.

Piko-Rustia kot Nužej Tolmajer sta v njenih poročilih še posebej omenjala projekte, katere so sofinancirali avstrijska in slovenska država in tudi Evropska unija. Pri tem je bilo poudarjeno, da delo in-

štituta v takšnem obsegu brez podpore matične Slovenije ne bi bilo mogoče.

Sicer pa je Martina Piko-Rustia tudi obrazložila, da inštituti v zamejstvu od leta 2006 naprej pripravljajo redna srečanja raziskovalnih ustanov v zamejstvu, na katerih razpravljajo o vlogi manjšinskih raziskovalnih ustanov, ki imajo poleg strokovnega dela vpetega v slovenski prostor in tudi v državni prostor kjer delujejo, tudi nalogo da spremljajo družbeni razvoj slovenske narodne skupnosti v svojih državah.

Naško Križnar, znanstveni svetnik z Inštituta za slovensko narodopisje Znanstveno-raziskovalnega centra (ZRC) SAZU je vpis »Slovenskih ledinskih in hišnih imen« v »Avstrijski seznam nesnovne dediščine« organizacije UNESCO imenoval ključni trenutek, s katerim je delo SNI Urban Jarnik prešlo v zrelo fazo. Franc Kattinig, ki je spregovoril za Krščansko kulturno zvezo, pa je svoje spoštovanje do dela inštituta izrazil z reko: »Le kdor gori za neko stvar, lahko ta ogenj ne-se naprej.« (I.L.)

Znanstvena vodja SNI Urban Jarnik Martina Piko-Rustia (tretja z leve) z obiskovalci etnološkega muzeja v Drabosnjakovem domu na Kostanjah pri Vrbi ob Vrbskem jezeru

IVAN LUKAN

BREGINJ - Jutri Tradicionalno kulturno srečanje z Benečani

BREGINJ - Med srečanja, ki zblížujejo Benečijo in bližnjo Slovenijo ter ustvarjajo zavest, da pripadamo skupnemu jezikovnemu prostoru, sodi gotovo tudi »Skupni kulturni prostor ob Nadiži«. Tradicionalno pomladno kulturno srečanje, na katerem nastopajo učenci breginjske šole, domači in beneški pevci ter kulturniki, bo jutri ob 18. uri v breginjski šoli.

Srečanje, ki ga organizira kulturno društvo Stol Breginj, skupaj s KD Ivan Trinko in PŠ Breginj, bo kot običajno priložnost za predstavitev Trinkovega koledarja. Kulturno društvo Ivan Trinko, ki ga izdaja, je tudi založnik pesniške zbirke Andreine Trusgnach »Sanje morejo plut vesoko«, ki jo bo v Breginju predstavila sama avtorica. Nato bosta nastopila zbora Naše vasi iz Tipane in Vokalna skupina Breginj. (NM)

VELIKONOČNI OBIČAJI - Na oljčno nedeljo Na Solarjah delavnica barvanja in praskanja pirhov

SOLARJE - Društvo Kobilja glava tudi letos na oljčno nedeljo organizira delavnico barvanja in praskanja velikonočnih pirhov. Zbirališče je ob 15. uri v koči na Solarjah ali pa v gostilni

Komardin pri Sv. Štoblanku. Na spletni strani društva Kobilja glava (www.kobiljaglava.com) so objavljeni tudi nasveti za okraševanje pirhov s fotografijami. (NM)

SPOROČILO UREDNIŠTVA

Pravila našega dnevnika za bližnje občinske volitve

Kot vedno v predvolilnem obdobju, tudi tokrat Primorski dnevnik v času od 8. aprila do 7. maja oziroma, v primeru drugega kroga upravnih volitev v Gorici, do 21. maja, ne bo objavjal:

- pisem uredništvu, odprtih tribun, mnenjskih člankov, zunanjih komentarjev in drugih zapisov, ki zadevajo kandidate ali uprave, v katerih bodo v teku volitve oziroma so kakorkoli povezane z volilno kampanijo;
- avtorskih člankov sodelavcev, ki kot kandidati nastopajo na volitvah.

Članke, ki jih bomo iz gornjih razlogov zadržali, a so po oceni uredništva splošnega interesa, bomo objavili po volitvah.

Z namenom, da slovenskim kandidatom, ki nastopajo na volitvah, omogoči, da se predstavijo volivcem in jim obrazložijo glavne točke svojega programa, daje uredništvo Primorskega dnevnika možnost enkratne objave programskih smernic s fotografijo, in sicer:

- za kandidate za občinske svete v obliki predstavitve ali poziva volivcem v dolžini največ 1.500 znakov, vključno s presledki.

Kandidate, ki se želijo poslužiti te možnosti, vabimo, da do nedelje, 15. aprila, dostavijo uredništvu v Trstu in v Gorici fotografijo in besedilo v slovenskem jeziku, po možnosti v elektronski obliki na naslova trst@primorski.eu ali gorica@primorski.eu.

Za kandidate, ki gradiva ne bodo dostavili v predvidenem roku, bomo skleпали, da ne nameravajo izkoristiti te možnosti. Uredništvo si pridržuje pravico, da besedila, ki bi presegala zgoraj navedeno dolžino, skrajša.

Poleg tega bo Primorski dnevnik uvedel rubriko volilna kronika, ki bo namenjena raznim sporočilom in obvestilom v zvezi z volilno kampanijo. Uredništvo si pridržuje pravico, da o dogajanjih po lastni presoji poroča v okviru redne kronike.

OBČINA TRST - Obračun posvetovalnih srečanj o osnutku prometnega načrta

Zahteve: od novih območij za pešce do spremenjenih avtobusnih prog

Ul. Imbriani namenjena le pešcem? - Za spremembo smeri v Ul. Gallina - Za stanovalce morda znižane parkirnine

Zahteva po novih območjih za pešce in kolesarje, preusmeritev nekaterih avtobusnih prog in parkirnine po znižani ceni za stanovalce. To in še marsikaj izhaja iz okoli tridesetih srečanj, ki so jih predstavniki tržaške občinske uprave opravili s t.i. nosilci interesov, kot so - poleg izvoljenih teles, kot so rajonski sveti - npr. konzulta za invalide, študentje in predstavniki Univerze v Trstu, sindikati, stanovske organizacije, javne uprave, prevozna podjetja, sile javne varnosti, gasilci, podjetja, okoljevarstveniki, zdravstveno podjetje in drugi, ki so izrekli svoje mnenje o osnutku novega načrta o prometni ureditvi Občine Trst, ki ga je pred časom sprejel občinski odbor.

Ravno včeraj so na županstvu namreč stekla še zadnja srečanja, nakar sta občinska odbornica za mobilnost in promet Elena Marchigiani in »mobility manager« Giulio Bernetti podala obračun razgovorov, ki so jih opravili z več kot štiridesetimi nosilci interesov. Kot sta dejala, je posvetovanje potekalo v okviru strateške okoljske presoje (Občina je predhodno poročilo za ustanove, pristojne na področju okolja, odobrila 6. februarja letos), občinska uprava pa je opravila še dodatna posvetovanja, da bi nosilci interesov bili resnično soudeleženi pri oblikovanju prometnega načrta. Poleg tega je skupaj s Pokrajino Trst in prevoznim podjetjem Trieste Trasporti oblikovala delovno omizje, ki se tedensko sestaja.

Po besedah Marchigianijeve so iz srečanj izšle nekatere glavne zahteve: prva je vsekakor zahteva po novih območjih za pešce in kolesarje, npr. v Ul. Imbriani, dalje bi bilo treba urediti dostop do območij za pešce oz. prilagoditi režim na teh območjih in preveriti, ali avtobusne in kolesarske proge lahko »sobivajo«. V zvezi z mestnim javnim prevozom izstopa zahteva po spremembi smeri v Ul. Giacinto Gallina, kjer bi avtobusi ne vozili več z Goldonijevega trga proti Trgu San Giovanni, ampak obratno, kar bi po Bernettijevem mnenju avtobusom tudi olajšalo dostop do Goldonijevega trga, ki bi vsekakor še naprej predstavljal pomembno vozlišče za mestni javni prevoz. Prav tako so občinski možje naleteli na zahteve po spremembi nekaterih avtobusnih prog npr. na območju glavne bolnišnice in v Ul. San Michele oz. po zmanjšanju javnega prometa po Ul. Geppa.

Goldonijev trg bi ohranil vlogo pomembnega vozlišča za mestni javni prevoz

KROMA

Dalje bi morali na glavnih prometnicah uvesti »ničelno toleranco«, zmanjšati količino prometa v Ul. Galati in ohraniti prometno povezavo med ulicami Venezian, Cavana in Madonna del Mare v smeri navzgor, na Občini pa resno razmišljajo, da bi za stanovalce uvedli mesečno parkirnine (za parkiranje na ulici ali pa v garažni hiši) po znižani ceni upoštevajoč dohodkovne pasove. Vse to velja za mestno območje, drugačen način pa so izbrali za kraška območja Občine Trst, kjer morata rajonska sveta iznesti predloge, ki pa morajo vsekakor biti povezani z ugotavljanjem območij, kjer bi uredili nova parkirnišča, je dejala Marchigianijeva, ki pa je v zvezi s prometnimi rešitvami v predmetnih omenila razmišljanje o uvedbi krožišča na Trgu Gioberti pri Sv. Ivanu, medtem ko bi končno postajajo za tamkajšnje avtobusne proge uredili na Drevoedu Raffaello Sanzio pri bližnjem športnem igrišču.

Po seriji srečanj bodo zdaj na Občini Trst pregledali vso prejeto dokumentacijo, kar bi morali dokončati do prve polovice meseca aprila. V maju bi morala občinska uprava javno sporočiti, katere zahteve je sprejela in katerih ne, nakar bo sledila ponovna razprava, v juniju pa bi moral steči postopek sprejemanja načrta, ki bi moral dokončno obliko dobiti v septembru ali oktobru. (iz)

DEVIN-NABREŽINA - Občinske volitve

Na Retovi listi v podporo Romiti tudi Tjaša Švara in Walter Pertot

Med kandidati Liste Ret, ki podpira devinsko-nabrežinsko župansko kandidaturu Massima Romite, bosta tudi Tjaša Švara in Walter Pertot. Če je bila kandidatura Tjaše Švara kolikor toliko pričakovana, pomeni Pertotova odločitev veliko presenečenje, saj je predsednik nabrežinskega jusa dal večkrat jasno razumeti, da se ne bo opredelil za desno usmerjenega Romito.

Dosedanja odbornica Švara je bila do zadnjega v dvomu, če sploh sprejeti kandidaturu za občinski svet, potem ko se je udeležila nedavnih županskih primarnih volitev leve sredine. Na njih je sodeloval tudi Pertot, ki je dolgo razmišljal o ustanovitvi občanske liste, njegova zamisel je potem padla v vodo. Švara in njeni somišljeniki so ocenjevali, da je Romita preveč desno usmerjen kan-

TJAŠA ŠVARA

WALTER PERTOT

didat, zato ni vreden podpore, sedaj so se očitno premislili. Romita (njegov glavni politični pokrovitelj je deželni svetnik Piero Tononi) s Švarovo, Pertotom in še z nekaterimi drugimi Slovenci računa torej na glasove dela volivk in volivcev slovenskega narodnosti. Pričakovati je, da bo zlasti Pertotova kandidatura v Nabrežini sprožila polemike in že ob sa-

mem začetku »segrela« volilno kampanjo, ki se uradno prične v sredo po uradni vložitvi kandidatnih list.

Do tega trenutka se za župansko mesto potegujejo štirje kandidati: Vladimir Kukanja (leva sredina), Simone Napolitano (občanska lista), Massimo Romita (desna sredina) in Fabio Urlini (Severna liga in Un'altra Trieste).

OBČINA TRST - Proračun za leto 2012 in triletni proračun 2012-2014

Začelo delo v komisijah

Občinski odbornik Consoli predstavil proračun v komisiji za proračun - Predvideni ukrepi na več področjih

S predstavitvijo občinskega proračuna za leto 2012 in proračuna za obdobje 2012-2014 v pristojni občinski komisiji se je včeraj začel postopek sprejemanja občinske bilance v občinskih komisijah. Po četrtkovi predstavitvi sredstvom javnega obveščanja je občinski odbornik za proračun Maurizio Consoli predložil proračunsko dokumentacijo v 2. komisiji, ki je pristojna za bilanco, davke, premoženje in osebe in ki ji predseduje Igor Švab.

V naslednjih dveh tednih bodo proračun v 2. komisiji predstavili drugi občinski odborniki in odbornice, sestankov pa se bodo glede na različne resorje oziroma pristojnosti udeležili člani drugih komisij. Prvo skupno zasedanje bo v ponedeljek, ko bodo v 2. in 1. komisiji poročali o proračunskih postavkah občinski odborniki Laura Famulari, Emiliano Edera in Fabiana Martini. Zaključni srečanja bosta v petek, 13. aprila, ko bosta prej na skupnem zasedanju 2. in 6. komisije poro-

IGOR ŠVAB

čala občinska odbornika Umberto Laurenzi in Fabiana Martini, nato bo sklepna seja 2. komisije z odbornikom Consolijem. Proračun bodo medtem obravnavali tudi rajonski sosveti, ki bodo izdali svoje mnenje. Bilanco bo na posled obravnaval tržaški občinski svet, ki bo moral proračun odobriti do najkasneje 29. aprila.

Občinski odborniki bodo v komisijah predstavili postavke posameznih resorjev, ki so jih v glavnih obrisih nakazali tudi na četrtkovi predstavitvi proračuna in ki jih bodo odborniki

predstavili tudi na posameznih tiskovnih konferencah v prihodnjih tednih. Poleg socialne, ki ji je občinska uprava posvetila veliko pozornost, je v občinskem proračunu velik poudarek tudi na upoštevanju okolja. V tem smislu je v načrtu vrsta ukrepov za boj proti onesnaževanju, izhajajoč iz do-brega poznavanja razmer na ozemlju. V ta namen bodo konec maja tudi priredili prvo konferenco o zdravju v mestu. Dalje se bo nadaljevalo delo za izdelavo novega prostorskega načrta in novega prometnega načrta, sprožili bodo tudi vrsto pobud v okviru prizadevanj za učinkovitejšo stanovanjsko politiko. Številne bodo tudi pobude na kulturnem področju. V juniju pa bodo med drugim prvič priredili t.i. Bello noč, ko bodo v mestu trgovine in muzeji odprti tudi zvečer. Na šolskem področju bodo nenazadnje odprli nove jasli, v vrtcu Oblak Niko pri Sv. Ivanu pa bodo odprli dva nova oddelka, slovenskega in italijanskega.

A.G.

SINDIKAT FIOM - Pri Stari mitnici

Javna skupščina za obrambo 18. člana

Pokrajinski sindikat kovinarjev Fiom-Cgil je včeraj popoldne priredil na Trgu stare mitnice javno skupščino o reformi trga dela, poseben poudarek pa je bil na navedani spremembi 18. člana delavskega statuta. Na srečanju je govoril pokrajinski tajnik sindikata Fiom Stefano Borini. Ta je še predvsem poudaril posledice spremembe 18. člana, ki bi bile v nekaterih tržaških podjetjih in tovarnah zelo hude.

OPČINE - Jutri ob 15. uri svečanost na strelišču

Poklon 71 talcem, žrtvam za našo svobodo

Venci, pesem in priložnostne misli mladih govornikov

V nedeljo, 1. aprila, ob 15. uri se bomo kot vsako leto v prvih aprilskih dneh zbrali pred spomenikom 71 talcem na Opčinah, da bi se spomnili enega od neštetihih krvavih tragičnih dogodkov, ki so zaznamovali zgodovino naših krajev med nacifašistično okupacijo. Zgodilo se je 3. marca, ko so nacistični krvniki pripeljali iz koronejskih zaporov na opensko strelišče nedolžne talce slovenske, italijanske in hrvaške narodnosti in jih iz maščevanja za partizanski atentat v openski kinodvorani, v katerem je umrlo 7 nemških vojakov, ustrelili na robu vasi, zraven kraja, kjer so nekaj let prej fašisti po odločitvi posebnega sodišča usmrtili Pinka Tomažiča in tovariše. Trupla umorjenih so naslednjega dne odpeljali v tržaško Rižarno in z njimi preizkusili krematorijsko peč.

Od takrat je minilo že 68 let, vendar krajevne borčevske organizacije skrbijo, da je spomin vedno živ in da je spominjanje tudi priložnost, za razmislek o današnjosti in neštetihih problemih, ki jo pretresajo. Pogled v grozotne in hkrati junaške čase pred skoraj sedmimi desetletji, ko se je velik del našega naroda, skupaj z demokrati in antifašisti drugih narodov, uprl nacifašističnemu terorju, mora služiti predvsem kot svarilo pred nevarnostjo slehernega oživiljanja fašističnih zablod, ki lahko privedejo do novega gorja.

Pred spomenik bomo kot običajno položili vence, se s pesmijo, besedo in spoštljivo zbranostjo poklonili spominu padlih in ob tem kot običajno pomislili na vrednote, ki so nam jih vsi padli za svobodo zaupali v varnost in spoštovanje. Ob tem se bomo spet vprašali, kdaj bodo pristojne oblasti končno le prislunhile dolgoletnim zahtevam slovenskih in italijanskih antifašistov po rešitvi vprašanja openskega strelišča ter ureditvi spominskega parka miru. Kaže, da se v zadnjem času nekaj le premika na tem področju, kot zagotavljajo na tržaški Prefekturi in Občini, in upati je, da se bo tudi nekaj dejansko premaknilo.

Nedeljsko spominsko svečanost prirejajo združenja VZPI-ANPI, ANED in ANPIA in na njej bodo tokrat spregovorili mladi. V slovenskem jeziku se bo padlih talcev spomnila televizijska novinarka Biserka Simoneta, v italijanskem pa član pokrajinskega vodstva VZPI-ANPI Gaetano Dato. Komemoraciji bo predsedovala Katerina Iscra. Kot običajno bo sodeloval moški pevski zbor openskega društva Tabor pod vodstvom Davida Žerjala. (du.ka.)

DOLINA - Ob praznovanju dneva žena

Ženske obdarile malčke s knjigami

V četrtek, 15. marca, se je v dolinskih občinskih jaslih odvijalo srečanje s predstavnici ženske dolinske občine Nerino Švab, Ester Kočvar in odborico za zdravstvo in socialno službo Občine Dolina Tatjana Turko ter z vzgojiteljicami zadruge La Quercia. Ob priložnosti osmega marca so vse žene dolinske občine darovale otrokom jasli številne slovenske kartonaste, tipalne knjige, zvočnice, cd-je, pesmarice in zbirke skladb za otroke, ki so jih nabavile v Tržaški knjigarni.

Otroci in vzgojiteljice dolinskih otroških jasli so se iz vsega srca zahvalili za tako veliko darilo.

SKGZ - Srečanje z mladimi

Zaljubimo se lahko prav v vseh jezikih

Povezava med jezikom, identiteto in medkulturnostjo je zelo aktualna tema. O tem so se pogovarjali tudi na srečanju za mlade, ki ga je Slovenska kulturno-gospodarska zveza priredila v Prosvetnem domu na Opčinah preteklo sredo. Pogovor je vodila Matejka Grgič, znanstvena direktorica Slovenskega izobraževalnega konzorcija.

Beseda je tekla zlasti o jeziku, dr. Grgičeva je posebej poudarila, da ne obstajajo zvrsti jezika, ki so boljše od drugih. Spretnost govorcev se meri po ustreznosti izbire najbolj učinkovite jezikovne zvrsti glede na položaj, v katerem se nahaja. »Jezik,« je dodala, »je zelo dinamičen pojav, ki ga lahko pojmuemo kot nabor znakov, kot spoznavno sredstvo ali kot identitetni simbol.«

Pogovor so oblikovali prisotni

MATEJKA GRGIČ

ARHIV

sami z nizanem svojih vtisov, mnenj in vprašanj, na katere je dr. Grgičeva podajala odgovore, ki so spodbujali nadaljevanje pogovora in debate. Ob koncu pa je zanikala vse predsodke o lepoti, kakovosti in težavnosti učenja jezikov; »nenazadnje,« je zaključila, »se lahko ljudje pravzaprav zaljubijo čisto v vseh jezikih.« (mlis)

AD FORMANDUM - Novi tečaji kuhanja in degustacije

Kuhinja, moje veselje

V aprilu in maju kratki tečaji slaščičarstva, kuhanja z zelenjavo, degustacije vina in piva

Ustvarjalnost in sladkor sta glavni sestavini, končni izdelek pa je pravi užitek za oči. Kakšne izgledajo torte, ki jih izdelamo s **tehniko Cake design-a?** Tečaja, ki ga bo vodila Nastja Milič, izvedenka v dekoriranju tort, se lahko udeleži vsakdo, ki se želi približati tej umetnosti. Tečaj bo potekal v soboto, 21. aprila 2012: skupno gre za 8 ur posvečenih ustvarjanju in oblikovanju tort. Vsi, ki si želijo zagotoviti mesto na tečaju, pa morejo pohiteti, saj se morajo vpisati najkasneje do srede, 4. aprila.

Slaščice, sladke dobrote! Šola slaščičarstva združuje najboljše okuse s tehnikami oblikovanja sladice in omogoča odkrivanje ustvarjalnega talenta. Ne samo torte, ampak tudi pe-

civo in druge sladice bodo udeleženci spekli na 15-urnem tečaju, ki bo potekal v Gostinskem učnem centru na Fernetičih v naslednjih dneh: 16., 23. in 30. aprila 2012 v večernih urah.

Za vse ljubitelje kuhanja Ad formandum ponuja še dva zanimiva tečaja, in sicer **Z zelenjavo zdrava kuhinja**, 15-urni tečaj kuhanja z uporabo zelenjave, sadja in povrtnin od aperitiva do sladice (slane pite, enolončnice, solate, predjedi, sladice). Tečaj bo potekal 7., 14. in 21. maja 2012.

Prepoznati vino ali pivo ob prvem požirku, z abinacijo vina in piva in tradicionalnimi krajevnimi jedmi presenetiti svoje goste. Vsebine tečaja **Vino in pivo**: degustacija in abi-

ALKOHOLIZEM - Ozaveščanje ljudi

April, mesec preventive

Združenje ACAT v sodelovanju z drugimi

Krajevni dejavniki v zdravstvu in preventivni organizirajo že več let vsakega aprila vrsto dejavnosti za ozaveščanje prebivalstva o problemih, ki nastajajo zaradi pitja alkoholnih pijač. Letos so se mobilizirali za ta projekt Oddelek za odvisnosti Krajevne zdravstvene enote, združenje ACAT, Sindikat upokojencev SPI-CGIL, košarkarski klub Bor, združenji AsTra in Hyperion, Hotelirska šola IAL in občinska policija. Zelo pozitivno je, da se čim več različnih ustanov skupno zavzame za dogodke, ki naj bi spomnili na veliko in neustavljivo naraščanje težav med ljudmi in družinami zaradi rabe alkohola.

Združenje ACAT bo v sodelovanju s KK Bor organiziralo košarkarski turnir na Stadionu 1. maja dne 5. maja od 16.00 dalje in 6. maja od 9.00 dalje. Isto Združenje bo priredilo v sodelovanju s Sindikatom upokojencev SPI-CGIL vrsto predavanj z naslovom Zdravje: več znamo, bolje živimo, začeni s 5. aprilom ob 16.00 uri v prostorih sindikata na Melari.

Združenje AsTra bo že danes ob 20.30 in jutri ob 17.30 priredilo gledališko predstavo La vecia musolera, v Salezijanskem gledališču, Istrska ulica, 53. 2. aprila bo v Vili Renner, v hali B, ob 10.30 tiskovna konferenca o celotnem projektu. V četrtek, 5. aprila, bo KZE pripravila v sodelovanju s Hotelirsko šolo IAL predavanje

Moje ime je nikoli več, o duševnem pretresu v zvezi z alkoholizmom, v ul. De Pastrovich 5/a (Spazio Villas) od 8.30 do 12.45.

11. aprila bo v rekreacijskem prostoru Toti, ul. Cattedrale 2, od 12.00 dalje odbojarski turnir, v večernih urah pa koncert rock glasbe. Združenje AsTra bo imelo tečaj od 12. do 18. aprila v ul. De Pastrovich 5/a (Spazio Villas), vsak dan od 9.00 do 17.00. V soboto, 14. aprila, bo tudi priredili Praznik pomladi na Trgu Rosmini od 17.00 dalje.

Združenje Hyperion bo organiziralo VII. memorial Serena Palma, 18. aprila na športnem igrišču v Naselju sv. Sergija. 28. aprila bo Združenje ACAT pripravilo v jutranjih urah predavanje in delavnico Alkohol: več znamo, bolje živimo na svojem sedežu, v ul. Foschiatti 1.

V soboto, 28. aprila ob 20.30 in v nedeljo, 29. aprila ob 17.30 bo ponovitev gledališke predstave La vecia musolera, v Salezijanskem gledališču. 2. maja bo mednarodno tekmovanje v pripravi nealkoholnih koktejlav v organizaciji Hotelirske šole IAL. V teku meseca aprila bodo občinski redarji predavali v nekaterih višjih šolah o posledicah uživanja alkoholnih pijač.

Prisrčno vabljeni vsi, ki jim kaj pomeni kakovost življenja in ki si želijo spoznati, kaj vsega se dela na področju odvisnosti od alkohola.

BAZOVICA - Jutri V naravoslovnem centru razstava Iz morja, kamen

Jutri bo Naravoslovni didaktični center v Bazovici (Bazovica št. 224, tel. 040 3773577) odprt od 9. do 17. ure. V notranjosti centra je na ogled bogastvo kraškega naravnega okolja, kot obenem problematike, ki pestijo naravo celega sveta. To nedeljo bo otvoritev nove razstave. Ob 10.30 bo avtor, dobri poznavalec kamnin Paolo Sossi predstavil razstavo Iz morja, kamen. Ko se sprehajamo po Krasu lahko opazujemo različne kamnine, ki so nastale v pradednih morjih. Prav ta tematika bo prikazana na tej razstavi, kjer bo avtor razkril marsikatero zanimivost o nastanku teh kamnin.

Center je odprt od ponedeljka do petka od 9. do 13. ure. Vstop prost.

NARODNI DOM - Leto dni po katastrofi v Fukušimi

Nuklearke? Preteklost!

Docenta fizike Edoardo Milotti in Massimo Scalia o napakah in nepripravljenosti na izredno stanje

Fukušima leto dni po strašni jedrski nesreči je bil naslov srečanja, ki ga je v veliki dvorani Narodnega doma v četrtek priredil tržaški krožek Legambiente. Gosta, docent fizike na rimski univerzi La Sapienza Massimo Scalia in tržaški docent fizike Edoardo Milotti, sta osvetlila jedrsko katastrofo v elektrarni Fukušima na Japonskem pred nekaj več kot letom dni.

Milotti je s pomočjo diapozitivov prikazal dogajanje 11. marca lani, ko je Japonsko stresel močan potres, ki je takoj zatem povzročil še cunami: v nesreči je življenje izgubilo več kot 20 tisoč oseb. »Čisto vse je odpovedalo, od preniknih morskih varnostnih sten, ki jih je 15-metrski val preskočil, do opreme v elektrarni, ki je odpovedala, vključno z nizko ležimi generatorji in električnimi stikali, ki so bili v kleti reaktorja,« je ugotavljal Milotti. Veliko je bilo namreč človeških napak, saj je bilo tveganje pred cunami jem pocenjeno, osebe ni bilo pripravljeno na izredno stanje, strokovnjakov ni bilo na spregled, pa še 9 dnevni izpad električne energije je vse zakompliciral ...

Z leve Scalia, predsednik Legambiente Lino Santoro in Milotti

KROMA

Da je vsega kriv ravno ta električni »blackout«, je na srečanju potrdil tudi Scalia. Brez energije se je namreč prekinilo hlajenje reaktorjev, ki so se začeli pregrevati. Ko bi trajal le nekaj ur, bi o vsem tem sploh danes ne govorili. Nesreča v Fukušimi je največja jedrska nesreča po Černobilu (leta 1986); k sreči ni v atmosfero iz reaktorjev ušlo veliko radioa-

ktivnih jedrskih snovi. Sicer je Scalia mnenja, da se nimamo česa bati: jedrske elektrarne so danes preteklost, saj obstaja veliko novih in bolj konkurenčnih oblik energetskega varčevanja in obnovljivih virov energije. »Kdo je po nesreči v Fukušimi danes še pripravljen vlagati v posodobitev dotrajanih reaktorjev jedrskih central?« (sas)

VOJNA V JUGOSLAVIJI - Srečanje z bosansko novinarko in pisateljico Azro Nuhefendić

»Tako kot rak, tudi vojna ne izbira svojih žrtev ...«

Prepričana je bila, da bo vojna trajala dva tedna - Izdala je knjigo *Le stelle che stanno giù*

V petek, 6. aprila, bo na sarajevski Ulici Maršala Tita svojevrsten koncert. Ulico bodo preplavili stoli, nanje pa ne bo sedel nihče: 11.541 praznih stolov, kolikor je bilo žrtev triletnega obleganja mesta.

O dvajseti obletnici vojne v Bosni in Hercegovini je v četrtku tekla beseda na srečanju, ki ga je društvo Circolo della cultura e delle arti priredilo z Azro Nuhefendić. Izhodišče za pogovor z bosansko novinarko in pisateljico, ki že več let živi v Trstu, je bil izid njene knjige *Le stelle che stanno giù*, ki je lani izšla pri založbi Spartaco.

»To je drobna, a v resnici ogromna knjiga, ki te povsem prevzame,« je uvodoma dejal Elvio Guagnini. Knjiga o državi, ki je ni več (Jugoslaviji), in o državi, ki bi lahko kmalu izgubila z zemljevida (BiH). »Občudujem njeno treznost, umirjenost, ki preveva iz njenega pisanja,« je pojasnil Guagnini, »na primer v pripovedi Vlaka, za katero je prešla tudi evropsko nagrado Writing for CEE.«

Azra Nuhefendić, ki je bila pred vojno zaposlena na državni televiziji v Beogradu, je prepričana, da vojna ne eksplodira v vnaprej določenih državah ali okoljih. Ne obstajajo države, ki bi bile konfliktom bolj naklonjene kot druge. »Tako kot rak, tudi vojna ne izbira svojih žrtev. Večkrat slišim: Na Balkanu je človek lahko pričakoval tako grozovito vojno. A ni tako. Mi smo živeli v srednje razviti državi, naš potni list nam je dovoljeval nemoteno potovanja. Tako kot številni drugi tudi sama nisem verjela, da bi v Jugoslaviji lahko eksplodirala vojna. Vojne so se dogajale v Afriki, Latinski Ameriki ...ne pri nas! Šele potem, ko se je začel napad na Sarajevo, sem začela dojemati tragičnost dogodka. A sem bila še vedno prepričana, da se bo vsa zadeva rešila v dveh tednih. Kot vemo, je tragedija trajala štiri leta.«

Novinarka Azra pravi, da se je med vojno nešteto vprašala zakaj? Nejevernost se je nato spremenila v jezo, jeza v nemoč in osamljenost. »Vem, da se sliši patetično, ampak še danes se sprašujem, ali se je vse to res zgodilo. Živim v upanju, da so bile le neprijetne sanje.«

A niso bile sanje, vojna je spremenila življenje Azre Nuhefendić in njenih dragih, jo prisilila v emigracijo, novo življenje je začela v Trstu. Njenega multietničnega Sarajeva ni več, mesto je danes skoraj povsem muslimansko, v njem prevladujejo nacionalistična čustva. »Vsi mirovni načrti so predvidevali razkosanje Bosne in to se je tudi zgodilo. Država je etnično razdeljena in ta tendenca se nadaljuje: kdor se seli, se preseli "k svojim". A nisem izgubila upanja. Veliko ljudi še vedno verjame v družbo, v kateri se različne etnije in veroizpovedi prepletajo.« (pd)

Azra Nuhefendić in Elvio Guagnini v dvorani Baroncini

KROMA

TRŽAŠKA POKRAJINA - Mednarodni projekt za obnovo Sarajeva

Sarajevska četrt Dobrinja leži na meji med dvema entitetama

Pogled na mestno četrt Dobrinja

NADIA VEDOVA

Sarajevsko mestno četrt Dobrinja so zgradili za časa zimskih olimpijskih iger, ki so v bosanskem glavnem mestu potekale leta 1984. Med vojno, ki je začela divjati pred natanko dvajsetimi leti, je bilo to območje tako rekoč na fronti. Danes, skoraj trideset let pozneje, je isto območje, na katerem živi okrog 40.000 ljudi, razdeljeno med dve različni upravni enoti: občinsko upravo Novi Grad, ki spada v bosansko-hercegovsko konfederacijo, in upravo Istočno Novo Sarajevo, ki je del Republike srbske. Ob naravni meji, ki jo predstavlja reka Dobrinja, se je tako med prebivalci pojavila tudi administrativna meja.

Neprofitna organizacija Kallipolis, ki se posveča naravi in človeku prijaznim projektom urbanega razvoja, si je v sodelovanju s številnimi javnimi in zasebnimi ustanovami zamislila projekt »People vs Border« (Ljudje:meja). K njegovi realizaciji je pristopila tudi tržaška pokrajinska uprava; odbornica za mir in mednarodno kooperacijo Roberta Tarlao je na včerajšnji tiskovni konferenci poudarila, da Pokrajina Trst podpira tovrstne akcije, ki pripomorejo k odpravljanju mej in spodbujajo dialog, v tem primeru med različnimi administrativnimi enotami.

Arhitektka Michela Crevatin iz organizacije Kallipolis je pojasnila, da želijo okolico reke Dobrinje, ki je danes zanemarjena in onesnažena, »vrniti prebivalcem«. Skupina tržaških in sarajevskih študentov arhitekture je zato sodelovalo v skupni delavnici in pripravilo nekaj možnih načrtov, pri čemer so prisluhnili tudi potrebam in željam tamkajšnjih prebivalcev.

Rezultate njihovega dela bodo predstavili na dveh posvetih, ki bosta potekala v ponedeljek in torek v Trstu oziroma Gorici. Tržaški del bo potekal 2. aprila dopoldne v dvorani Tesitori in bo osredotočen na načrte za obnovo mestnih predelov. Naslednjega dne pa bodo v goriški palači Attems obravnavali »vodni del«, oziroma načrt, ki bi uredil in ovrednotil vodno strugo.

Oba posveta sta odprta za javnost, v sredo pa se bodo sestali predstavniki partnerskih ustanov in definirali integriran razvojni načrt oziroma sestavili seznam prioriteten ukrepov. Kot je pojasnila arhitektka, bodo posegi manjši, saj je tak tudi finančni prispevek Dežele FJK. (pd)

FINANČNA STRAŽA

Ilegalna igralnica v trgovini z dvd-ji

Agenti tržaške finančne straže so pred dnevi zaključili širšo operacijo v okviru boja proti nezakonitim igralnicam. V trgovini izposoje in prodaje dvd-jev so namreč naleteli na šest nedovoljenih on-line igral; slednja so dopuščala celo ilegalne stave na nekem tujem portalu, ki ga je upravljalo neko angleško podjetje, seveda brez ustreznih dovoljenj, kar dejansko velja za kaznivo dejanje. Portal je uprava državnih monopolov zasenčila, igrala pa je finančna straža seveda zasegla.

Agenti so ugotovili, da so prek tovrstnih stav v obdobju september 2011 - marec 2012 posredovali kakih 800 tisoč evrov, seveda neobdavčenih. Kaže, da je bil promotor nek slovenski državljani, ki je upraviteljema trgovine z dvd-ji mesečno zagotavljal delež dobička.

Kitajske maserke na črno

Mestni redarji so pred tremi tedni zasacili dve mladi Kitajki, ki sta na par-

kiranih avtomobilih puščali reklamne letake z vabilom k obisku masažnega salona v Ul. Macchiavelli. Po pregledu njihovih dokumentov so ugotovili, da gre za ilegalni priseljenki in zanju odredili izgon iz države. Dodatne preiskave, ki jih je vodil javni tožilec Federico Frezza, pa so nato včeraj privedle do novih odkritij, in sicer do treh maserk zaposlenih na črno. Kitajskega upravitelja so prijaviли zaradi kaznivnega dejanja zaposlovanja na črno, ob tem pa zasegli še 90 tisoč reklamnih letakov.

Reševanje pri Glinščici

Gorski reševalci so včeraj popoldne priskočili na pomoč izletniku, ki se je izgubil v Dolini Glinščice in sam ni mogel sestopiti s težko dostopnega pobočja. Klic so prejeli ob 16. uri, reševalna akcija pa je trajala eno uro. S pomočjo vrvi so moškega varno spravili na stezo in ga pospremili do kočice Premuda. Bil je prestrašen, vendar povsem zdrav.

TRG LIBERTA'

»Pleskar« s 100 grami kokaina

Razpečevalci iz Slovenije ali Hrvaške?

Preiskovalna ekipa tržaških karabinerjev je v okviru nadzora nad razpečevanjem mamil v okolici Trga Libertarta in tržaškega nabrežja pred nekaj dnevi zasačila »starega znanca« 56-letnega Flavia Giurgevicha (slednjega so že aretirali zaradi razpečevanja mamil).

Moški je namreč v pleskarski preobleki prihitel iz avtobusne postaje in jo ravno tako hitrih nog sumljivo mahnil proti nabrežju. Agenti so mu sledili vse do Ulice Torrebianca, kjer so ga ustavili in pregledali. V žepu pleskarskega jopiča so mu našli 100 gramov kokaina, skrbno zaviti v snopič. Giurgevich je karabinerjem dejal, da gre za gips, ki ga potrebuje za delo, toda agenti niso nasledli. Odvedli so ga v koronejski zapor.

Karabinerji sedaj nadaljujejo s preiskavo, saj hočejo izvoziti, kdo je Giurgevichu prodal kokain. Ni namreč izključeno, da je moški dobil kokain ravno na avtobusni postaji: agenti sumijo, da so se preprodajalci v Trst pripeljali z linijskim avtobusom iz Slovenije ali Hrvaške.

Olimpijada nevroznanosti

V Trstu se bo danes mudilo 33 višješolskih dijakov iz vse Italije in z italijanske višje srednje šole iz Rovinja na Hrvaškem, ki se bodo med 9.30 in 13. uro v dvorani Kastler v stavbi Adriatico Guesthouse na območju centra za teoretsko fiziko pri Miramaru pomerili na vsedržavnem tekmovalstvu v okviru Olimpijade nevroznanosti, ki jo prireja Medoddelčni center za nevroznanosti Brain Univerze v Trstu in Znanstveni imaginarij v sodelovanju z Italijanskim društvom za nevroznanosti in Odborom za promocijo nevroznanosti tržaške Ljudske univerze. Zmagovalec bo zastopal Italijo na mednarodnem tekmovalstvu, ki bo julija v Cape Townu v Južni Afriki.

Ura Zemlje v Trstu in Miljah

Drevi bo tudi v Trstu in Miljah med 20.30 in 21.30 t.i. »Ura Zemlje«, mednarodna pobuda, ki jo prireja Svetovni sklad za naravo WWF, da bi opozoril javnost na pojav podnebne spremembe. Med »Uro Zemlje« simbolično ugasne razsvetljava nekaterih simbolnih stavb in spomenikov. Tako bodo v Trstu ob 20.30 ugasile luči, ki razsvetlujejo pročelje županstva na Velikem trgu, občinska uprava pa poleg tega poziva občane, naj danes omejijo uporabo električne energije, ogrevanja in avtomobila. V Miljah bodo ugasile luči na Marconijevem trgu, k pobudi pa je pristopila tudi veriga veletrgovin z oblačili Coin, tako da bodo tudi v tržaški trgovini na Korzu Italija med 20.30 in 21.30 ugasile luči.

Devin: odprta vrata

Zavoda združenega sveta

Na Jadranskem zavodu združenega sveta v Devinu bo danes potekal dan odprtih vrat. Med 10. in 12. uro si bo lahko ogledati laboratorije fizike, kemije, biologije in okoljske vzgoje, med 14.30 in 17. uro pa laboratorij umetnosti in keramike, obenem bo na voljo vođen ogled zavoda in bodo tudi predstavili pobude dijakov. Med 15.30 in 16.15 pa bo v avditoriju zavoda mednarodna prireditve, ki jo bodo ponudili dijaki.

Velikonočno srečanje

zdrženja Adositalia

V cerkvi Madonna del Mare na Trgu Rosmini bo danes ob 11. uri velikonočno srečanje Zdrženja žensk, operiranih za rakom na dojki Adositalia z mašo in darovanjem velikonočne sveče. Zatem bo v dvorani Don Sturzo v istoimenski ulici na št. 4 družabnost z velikonočnim sejemom.

Sejem v bivši pralnici

Kulturno-umetniško društvo Una s'cinca e un boton prireja danes v sodelovanju z združenjem Amis sejem rabljene opreme in obrti v prostorih bivše pralnice v Ul. San Giacomo in Monte 9 med 9. in 16. uro.

Dvojno srečanje

Zdrženja Italija-Avstrija

Združenje Italija-Avstrija prireja danes dvojno srečanje: ob 10. uri bo v prostorih bivše bencinske črpalke Rogers na Nabrežju Grumula 12 predstavitev knjige *Il cavaliere delle Alpi Carlo Ghega*, ki jo je napisal deželni predsednik združenja Aldo Rampati. Delo bosta predstavila avtor in častni konzul Avstrije Franco Gropaiz. Ob 11. uri pa bodo voditelji združenja obiskali železničarski muzej na postaji pri Sv. Andreju v Ul. Giulio Cesare 1, da bi izrazili solidarnost prostovoljcem združenja Dopolavoro Ferroviario, ki skrbijo za muzej.

Podelitev nagrade Barcola

V palači deželne vlade Furlanije Julijske krajine bo danes ob 11. uri svečanost, na kateri bodo Fulvii Costantinides podelili nagrado Barcola 2012.

LIKOVNA UMETNOST - Do 12. aprila v koprski galeriji Loža

Razstava ilustracij Vladimirja Lakoviča

Koprška galerija Loža do 12. aprila gosti razstavo ilustracij Vladimirja Lakoviča. Gre za izbor del, ki so bila že predstavljena na 9. slovenskem bienalu ilustracije v ljubljanskem Cankarjevem domu. Ob predstavitvi slovenske ilustratorske produkcije poskrbijo organizatorji navadno tudi za manjšo razstavo posvečeno enemu od pionirjev slovenske ilustracije. Na zadnjem bienalu (od 7. novembra 2010 do 10. februarja 2011) so se poklonili opusu Vladimirja Lakoviča. Avtor, rojen v Dobrehodu leta 1921, je umrl leta 1997 v Ljubljani. Po uveljavitvi Rapalske pogodbe se je s starši preselil v nekdanjo Jugoslavijo, in sicer v Ljubljano, kjer je v revnem predmestju v bližini današnjih Žal preživel svoje otroštvo. Že od mladih let je rad risal. To je opazil akademski slikar Stane Kumar, ki mu je poleg papirja začel nuditi tudi mentorsko spodbudo ter ga pritegnil v socialno angažirano skupino Grudo. Pozneje se je Lakovič pridružil Slovenskemu liku, ki ga je ustanovil njegov profesor na kiparsko-rezbarskem oddelku obrtne šole v Ljubljani France Kralj.

Po zaključeni šoli si je Lakovič želel na zagrebško akademijo, kar pa mu je preprečila vojna. V zasedeni Ljubljani je postal aktivist Osvobodilne fronte in se nato pridružil partizanom; bil je ujet in zaprt v taboriščih Dachau in Flossenburg. Po vojni se je vpisal na novoustanovljeno ljubljansko akademijo upodabljajočih umetnosti, kjer je diplomiral leta 1949. V teh letih je študiral pri profesorjih Pirnatu, Miheliču, Jakcu in Stupici, pri katerem je leta 1951 opravil še slikarsko specialko. Med letoma 1954 in 1961 je deloval kot pedagog na ljubljanski Šoli za umetnostno obrt, zatem je do smrti ustvarjal kot svobodni umetnik. Ukvarjal se je z oljnim in s stenskim slikarstvom, z risbo in ilustracijo ter s knjižno opremo. Za slikarsko delo je leta 1973 prejel nagrado Prešernovega sklada, za ilustratorsko delo pa je bil dvakrat deležen Kajuhove nagrade, in sicer leta 1962 in leta 1974. Izmed številnih samostojnih razstav velja omeniti tisto v ljubljanskem Mestnem muzeju, na kateri je leta 1991 predstavljal ciklus Borci umetniki.

V koprski Loži so na ogled ilustracije, ki so nastale v petdesetih in šestdesetih letih prejšnjega stoletja. Ekspanzija prihajajo iz zapuščine, ki jo

skrbno hrani umetnikov sin. Na razstavi so predstavljene perorisbe in risbe s tusem, ki so ustvarjene s hitrimi in bistvenimi potezami peresa ali čopiča. Bogata zapuščina priča o tem, da je avtor prišel do končnega izdelka šele po natančnem raziskovanju in nešteti poskusih ter variacijah. Liki iz Hoffmanovih fantastično satiričnih pripovedk se predstavljajo kot filigransko risano tkanje, medtem ko Boccacciove vesele in ljubzenske dogodivščine temeljijo na živahnejših zamahih in krepkejših potezah. Izdelki za De Costerjevo knjigo Tila Uelenspiegla in Lea Dobrina, vesele in slavne dogodivščine v deželi Flamski in drugod se sklicujejo na virtuoznost dinamičnega baročnega izražanja. V ilustracijah pretresljive Kovačičeve pesnitve Jama pa lahko opazimo, da najbrž Lakovič ni zanemarjal niti Picassovih klasicističnih risb.

Razstavo si je mogoče ogledati od torka do sobote od 11. do 17. ure, ob nedeljah pa od 11. do 13. ure.

Stefan Turk

LITERATURA - Pri Mladinski knjigi

Z modro ptico nagrajeni roman Stanke Hrastelj Igranje vabi s knjižnih polic

Pri založbi Mladinska knjiga je izšel romaneskni prvenec Stanke Hrastelj Igranje, za katerega je avtorica prejela nagrado modra ptica. V romanu je Hrasteljeva predstavila zgodbo Marinke, slehernice, ki zbolí za shizofrenijo. Avtorici je včeraj glavni urednik založbe Bojan Švigelj izročil kipec Modra ptica, ki ga je ustvaril Ivan Skubin.

Z razpisom za nagrado modra ptica, ki ga je Mladinska knjiga prvič objavila lani, so iskali kakovosten in komunikativen roman. Nagrada modra ptica znaša 12.000 evrov bruto in je obveljala za najvišjo literarno nagrado za posamezno književno delo.

Hrasteljeva je na včerajšnji novinarski konferenci ob tem spomnila, da je v romanu posredno opisala izkušnjo, ki jo je doživela na lastni koži, saj je za shizofrenijo bolehal njen oče. "Nič, kar je v ozadju tega romana, ni bilo lahkotno, humorno, komično. Marsikaj je bi-

lo žalostno, boleče... a to je stvar našega družinskega življenja," je poudarila. S temo shizofrenije se je Hrasteljeva začela ukvarjati že v svoji drugi pesniški zbirki Gospod, nekaj imamo za vas (2009). Kasneje se je odločila, da bi se poskusila in v kratkih zgodbah, v katerih se je želela ukvarjati z mejnimi stvarmi, s čudnimi občutki ob dojemanju okolja. Tako je nastala zgodba o tem, kako se Marinki "odpelje" in se miselno prestavi v vlogo neznanca, v koži katerega se odpravi proti reki, da bi storila samomor. Nato je nastalo še nekaj zgodb, ki so se izkazale za povezane in odločila se je, da jih bo združila v roman.

Pod okriljem Mladinske knjige oziroma Cankarjeve založbe bodo v letošnjem letu izšli tudi romani ostalih finalistov za prvo nagrado modra ptica - Evalda Flisarja, Nataše Konc Lorenzutti, Vinka Möderndorferja in Zorana Šteinbauerja.

CONTRADA - Zadnje predstave male scene

Enodejanki Harolda Pinterja povezuje tema spomina

Gledališče La Contrada je kot zadnje tri predstave niza male scene v dvoranici v Ulici dei Fabbri izbralo dela v lastni produkciji, in sicer kratki gledališki deli Harolda Pinterja z italijanskim naslovom Notte in Una specie di Alaska (v izvorniku Night in A Kind of Alaska), ki sta na sporedu do 5. aprila, trojni monolog videmskega pisatelja Carla Tolazzija Trilogia con borsa, muro e bambino. Buone vacanze, katere ponovitev se bodo izvrstile konec aprila, in znano in uspešno monodramo Patricia Süskinda Kontrabas, ki bo sledila na začetku maja.

Maria Grazia Plos

MAXTESSARIS

Pinterjevi enodejanki kot rdeča nit povezuje tema spomina. V dramatičnem skeču Night (Noč), ki spada v pisateljev manj znani niz Memory Plays iz obdobja med letoma 1968-1971, se zakonca spominjata svojega prvega srečanja, vendar njuni spomini nikakor ne sovpadajo, kar poudarja prepada nezmožnosti komunikacije, ki se širi med njima. Maurizio Zacchigna, ki je tudi režijsko postavil obe besedili, v vlogi moža in Elke Burul kot žena, vsak na svoji strani zatemnjenega odra, s trdimi izrazi na obrazu prepričljivo poudarjata postopno odmiranje некоč radostnega razmerja.

Drugo uprizorjeno besedilo ima vsekakor obsežnejši razvoj. Temo je Harold Pinter povzel po nevrologu Oliveru Saksu, ki je v uspešni knjigi Prebujenja (Awakenings) opisal svojo izkušnjo z bolniki, ki so zaradi letargičnega encefalitisa dolga leta preživel v nekakšni obliki spanja z odprtimi očmi, iz katerega jih je po odkritju te snovi zbudil z injekcijo dopamina. Protagonistka Pinterjeve drame je Deborah, ki je zbolela kot šestnajstletno dekle in ki ob prebuditvi po skoraj tridesetih letih doživlja šok nenadnega preskoka iz še skoraj otroškega najstništva v zrela leta, ko se se je vse okoli nje spremenilo in se je spremenila tudi sama. Zdravnik, ki je vsa ta leta ljubeče skrbel zanjo in ki ji skuša čim bolj omiliti preskok, ji bolezen opiše, kot da bi se v tem času njeni možgani preselili v nekakšno Aljasko.

Maurizio Zacchigna je uprizoritev zastavil realistično, tako glede okoliščin kot glede vedenja nastopajočih, obenem je vse dogajanje prežeto z gobjeno poetičnostjo, zato se protagonistkino spoznavanje, kako so zanjo dolga leta neizživeto minila, ujema s splošnim človekovim spoznavanjem o lastni neopaznosti. Maria Grazia Plos je z občuteno in skrajno dodelano interpretacijo vloge Deborah gledalcem v dvorani segla globoko v srce. Enako dobro sta se v svoji vlogi vživela Maurizio Zacchigna kot zdravnik in Elke Burul kot Deborahina sestra Pauline. (bov)

TOMIZZEVO DUHO

Rdeči duh

MILAN RAKOVAC

Rdeči alarmi v nedeljo; v Celovcu ritorno dei »rossi«, e a Trieste l'alarme rosso, ma cossa l'Italia volessi anular el Primorski? Protekli wee-kend doživio sam dva krajnja uz-budjenja, u dvije točke mojeg osobnog svijeta, Celovec i Trst su te krajnje točke mog osobnog, literarnog, geokulturalnog svijeta. U Celovcu slušam autoritete Evropske levece, potencialno potentne nove socio-političke tvorbe unutar EU, o čemu sam ovdje već pisao, i pripreme za uspostavljanje EL i u Sloveniji. U nedjelju pak leden tuš, dok čitam oštar i potresan apel Primorskoga. Evropska radost u Celovcu splasnula je u meni u nemotni bijes: ma cossa de novo?

EL upravo skuplja potrebnih milijun i pol glasova u EU (ili u najmanje sedam država članica) za svoje inicijative. »Zdela bi se imenitno, če bi v Sloveniji zbrali prepričljivo število podpisov, četudi pri nas ni leve stranke. Kampanja naj bi stekla letos

jeseni. Financirala naj bi se deloma iz evropskih skladov, deloma iz skladov EL,« piše nama, sudionice »celovške internacionale«, Rastko Močnik. Piše o pobudi sama EL: »Zbiranje podpisov vsebinsko omogoča razpravo o praktično vseh ekonomskih, političnih in kulturnih aspektih neoliberalizma, krize, de-demokratizacije, razbijanja socialne države itd. [...] Iz mreže avtonomnih subjektov, koordinacije za zbiranje podpisov in iz dejavnosti, ki bi se porajale iz kampanje (predavanja, publiciranje, prireditve, javne tribune, info-mize itd. itd.), se bi razvil subjekt (ali skupek subjektov), ki sodeluje z EL (in s transformom), in ki lahko postane tudi zasnova leve stranke.«

Kaj je to EL? V Rimu je šesnajst komunističnih in socialističnih strank iz vse Evrope 2004 leta ustanovilo skupno stranko z imenom Evropska levica. Takrat je dejal njen prvi predsednik Fausto Bertinotti, da se bo no-

voustanovljena stranka ogradila od stalinizma, ki je dandanes sinonim za zatiranje. »Ta prekinitev z stalinizmom naj bi prinesla razlikovanje med idejo komunizma in zatiranja ter pogled v prihodnost. Da bi lahko napredovali, moramo vnovič poiskati naše stare ideale.« Istu misao, kao temelj ideologije, izgovara mi Maite Mola, potpredsjednica EL neki dan u Celovcu; si, mi companera, velim, ali u takav stav moramo tek uvjeriti svijet! I to nije lako!

EL napreduje, danas ima četrdesetak zastupnika u Evropskom parlamentu, stranke i pokrete u svom članstvu u 22 države, od toga četiri izvan EU - Švicarska, Turska, Bjelorusija, Moldavija. Ali nitko iz ex-juge nije još ućlanjen u EL, vrlo zanimljiv slučaj, za nas bivše jugo-komuniste koji smo bili pojam humanosti, naprednosti, humanizma, demokratičnosti, barem među komunistima Evrope, in njihov nedosegljiv vzorec!

Možda to uspije Sloveniji.

Dakle, EL očito bez problema uvjerava ljude da nije staljinistička (dobar broj članica EL su komunističke stranke), jer njeni socio-ekonomski programi naprosto su LJUDSKI I DRUŠTVENI I HUMANISTIČNI I MORALNI, demokratični i parlamentarni, i što je najvažnije - programi EL jesu alternativa neoliberalističnom sistemu, i zato EL napreduje!

Mislim da EL u svojim načelima najmanje dopušta ugrožavanje ugroženih, kao što su prava manjina. A nakon afera s Gledališčem, grožnje Primorskem su katastrofalna prijetnja Slovincima u Italiji, kao i sramotne za Italiju, ali i Sloveniju i EU!!!

U sveopćoj krizi i štednji, naravno, najlakše je »odžagati« one najslabije, ali to je naprosto nedopustivo, neljudski, na koncu konca - barbarski! Dobro čini Primorski kada na vrijeme alarmira javnost, jer prijetnje

opstanku Primorskoga toliko su groteskno apsurdne, da sam gotovo uvjeren kako će nadležni birokrati u Rimu (i Ljubljani i Bruslju) odgovorno reagirati.

Kaj pa će ne?

Potem gremo vsi na »marcia su Roma«, in oprostite mi, prosim, za to bizarno metaforo! Oseбно sem kot avtor in človek tega prostora zelo ponosen na to, da pišem za dva manjšinska časopisa, Primorski in La Voce, in s tem se vedno hvalim! Si, mi son 'Talian in Croazia e Slovenia, e Sloven in Italia, - i borba za »manjinska« prava je jedina efikasna borba za »većinska« prava, za ordinarno pravico do življenja in dela!

Seveda sem subjektiven, in če hočete tuid egoist! Perche noi altri, nel nostro piccolissimo mondo tra le Alpi ed el Adriatico - NO GAVEMO ALTRI MONDI! In zato branimo in ohranjamo svoj svet, svoj way-of-life! In ga bomo!

JAMLJE - Uvajajo plačevanje služnosti za prehod z zasebnih zemljišč na cesto

ANAS polni blagajno z jameljskim denarjem

Domačini bodo letno plačevali od 50 evrov navzgor - Enemu naložili račun za 12.000 evrov

Družba ANAS od Jameljcev zahteva plačevanje služnosti, sredi vasi pa še vedno ni nadomestila enojezičnega smerokaza z dvojezičnim (levo); turistična kmetija Andreja Ferfolje (spodaj)

BONAVENTURA

Podjetje ANAS bo svojo blagajno polnilo z jameljskim denarjem. Na cestnem podjetju so se namreč odločili, da bodo zahtevali plačevanje služnosti za prehod z zasebnih zemljišč na državno cesto št. 55. To pomeni, da bodo do plačila dolžni vsi Jameljci, ki živijo ob Prvomajski ulici, to se pravi ob glavni cesti, ki je speljana skozi vas in povezuje Štivan z Gorico preko Jamelj in Dola.

V prejšnjih tednih so Jameljci z bivališčem v Prvomajski ulici začeli prejemati na dom pisma cestnega podjetja ANAS. V dopisih je bilo pojasnjeno, da naslovniki nimajo dovoljenja za dostop z glavne ceste do svojih hiš in dvorišč, kot določa 22. člen prometnega zakonika. Zaradi tega je cestno podjetje ANAS pozvalo prejemnike pisem, naj v roku tridesetih dni izpolnijo priloženi obrazec in naj poravnajo zahtevani znesek. V primeru, da tega ne bodo storili, je podjetje ANAS zagrozilo Jameljcem, da jim bo zaprlo vhode in nato zahtevalo poravnavo stroškov za opravljena gradbena dela. V pisemih je bil tudi zapisan letni znesek, ki ga bodo morali Jameljci plačevati za novo služnost in je odvisen od velikosti prehoda z zasebnih zemljišč na glavno cesto. Domačini z manjšim vvhodom bodo tako plačevali okrog 50 evrov, tisti z večjim med 60 in 70 evrov, nekateri, ki imajo dva vhoda, pa tudi nad 80 evrov.

Poleg zneska za letošnje leto pa je podjetje ANAS od Jameljcev zahteva-

lo tudi zaostala plačila za zadnjih pet let, kar pomeni, da je treba omenjene vsote pomnožiti krat pet. Po množenju so zahtevana plačila že kar visoka, kar je Jameljce seveda spravilo v precejšnjo nejevoljo. Med vsemi pa je nad zahtevo podjetja ANAS nedvomno najmanj zadovoljen Andrej Ferfolja, saj je prejel račun za zaostala plačila, ki je vreden bajnih 12.000 evrov. Ferfolja, ki je doma iz Doberdoba, je pred dvema letoma odkupil jamejsko gostilno Pahor in v njej urejuje turistično kmetijo, ki je tik pred odprtjem, saj je njena obnova v glavnem zaključena.

Ker je nekdanja gostilna zgrajena tik ob cesti in doslej dejansko ni imela vhoda, urejenega na podlagi določil prometnega zakonika, so tehniki podjetja ANAS izračunali, da je treba plačilo zaračunati na 62 metrih dolžine njenega dvorišča. Ferfolja pojasnjuje, da se bo prihodnji teden sestal z uslužbenci podjetja ANAS, da bi se dogovoril za znižanje zahtevanega plačila. Poleg tega je Ferfolja že začel postopek za ureditev vhoda s ceste na dvorišče svoje turistične kmetije in za ograditev zemljišča, tako da se bo v prihodnosti vrednost služnosti znižala na sprejemljivi znesek.

Kakorkoli, Jameljci se nad uvedbo služnosti zgražajo in ugotavljajo, da se nekatere javne ustanove v današnjem obdobju gospodarske krize in krčenja

sredstev hitro znajdejo, saj uvedejo nov davek in takoj rešijo svoje finančne težave. Uvedbi novega davka pa se davkoplačevalci ne morejo upreti, saj jim drugače grozijo z visokimi kaznimi.

Za zaključek naj povemo, da prebivalci Doberdoba in vseh ostalih zaselkov v občini (in predelov Jamelj ob

občinskih cestah) ne plačujejo služnosti za prehod z zasebnih zemljišč na cesto, medtem ko je ta davek v veljavi v raznih drugih občinah. Ponekod ga plačujejo tudi za dostop z zasebnih zemljišč na občinske ceste, kar pa večinoma velja za urbana središča, ne pa za vasi in zaselke. (dr)

KRMIN - Dokončen sklep

Zemljiško knjigo selijo v Gradišče

Deželni odbor Furlanije-Juljske krajine je v prejšnjih dneh sprejel sklep, ki dokončno določa sedeže uradov zemljiške knjige v občinah Gorica, Tržič, Gradišče, Červinjan in Trst. Sklep je odbor na predlog predsednika Renza Tonda sprejel po zaprtju urada zemljiške knjige v Krminu in njegove združitve z uradom v Gradišču. V tem uradu bodo na razpolago zemljiške knjige krajev Bračan, Koprivno, Chiopris, Krmin, Corona, Dolenje, Fara, Fratta, Gradišče, Mariano, Medana, Medeja, Mernik, Moraro, Moš, Zdravščine, Ušje, Zagraj, Romans, Šlovrenc, Martinščina, Spessa, Versa, Vileš in Viscone al Torre.

Ukinitev urada za zemljiško knjigo, za katero se je dežela odločila iz organizacijskih razlogov, je v prejšnjih mesecih v Krminu povzročila kar nekaj polemik in nelagodja. Župan Luciano Patat je skušal prepričati deželno odbornico Sandro Savino, naj urad preseli v drugo stavbo v krminski občini, predstavnica Tondove vlade pa ni odstopila od svojega stališča. »Nov sedež je od starega oddaljen le kakih deset kilometrov, ob tem pa bomo z ukinitvijo krminskega urada prihranili pri najemninah. Hkrati se bomo izognili problemu popravila krminskega sedeža urada, ki ne odgovarja zakonskim predpisom,« je takrat povedala Savinova in pristavila, da se je v Krminu postavjal tudi problem nadomestitve osebja, ki se bo upokojilo. (Ale)

TRŽIČ - Občinski svet

»Teža« davka IMU ostaja še neznan

O količnikih bo uprava odločala v prihodnjih dneh

Davek na nepremičnine IMU, ki ga je Montijeva vlada uvedla namesto davka ICI, bi lahko občutno bremenil tržiške družine. Tržiška občinska uprava ni še sprejela dokončne odločitve o količnikih, ki jih bo uvedla v letošnjem letu: za prvo stanovanje je mogoče uvesti količnik od 2 promila do 6 promila, za drugo stanovanje pa od 4,6 promila do 10,6. Možno je, da bo uprava uvedla davek na osnovni stopnji 4 promila, uradnih sporočil pa ni še objavila.

V zvezi s tem se je oglasila občinska svetnica skupine Rinnoviamo Monfalcone Anna Maria Cisint, ki je na zadnji seji občinskega sveta naslovila na občinsko upravo svetniško vprašanje in vprašala za pojasnila o strateških izbirah in odločitvah uprave na davčnem področju. Cisintova je omenila tudi naložbe v četrti Pančan, v šolske stavbe, vzdrževanje in plažo v Marini Julii. Županja Silvia Altran je odgovorila, da se v tako omejenem času ne more spuščati v podrobnosti, zagotovila pa je, da bo v prihodnjih dneh »davčne politike v središču seje občinskega odbora.« Županja je povedala, da je bila priprava letošnjega proračuna zelo težavna zaradi rezov deželnih in državnih prispevkov ter splošne negotovosti. Odgovor Altranove ni zadovoljil ne Cisintove ne predstavnikov Severne Lige, ki je očital upravi, da skriva akte, odbornik za bilanco Francesco Martinelli pa je odločno zavrnil trditve in izpostavil, da se uprava pri objavi aktov strogo drži zakonov.

GORICA - Kradli kmetijsko opremo

Priporni nalog za tatinsko tolpo

Zadnji plen

GORICA - Odpadki

Za vrnitev davka DDV bo potreben vladni zakon

Goričani, ki so ali bodo vložili zahtevo po povračilu davka na dodano vrednost (DDV - IVA), ki so ga med leti 2002 in 2009 nepravilno plačali skupaj z davkom za odvoz odpadkov TIA, bodo verjetno še dolgo čakali na denar. Podjetje Ambiente Newco, ki je podedovalo okoljski sektor družbe Iris, je namreč pravi naslovljenec pisnih zahtev po povračilu krivičnega davka, občanom pa preprosto ne more ugoditi, dokler mu denarja ne vrne država blagajna, ki je DDV kasirala.

»Da podjetje lahko zahteva vračilo denarja, je potrebna zakonska intervencija vlade,« je povedal goriški občinski odbornik za finance Guido Germano Pettarin, ki je hotel skupaj s kolegom Francescom Del Sordijem ponuditi občanom nekaj pojasnil v zvezi z vprašanjem, ki je v minulih dneh marsikoga vznemirilo. Kot smo že poročali, je pozornost na to temo ponovno prikladal letak rajonskega sveta za Podgoro, ki je občanom svetoval, naj prošnjo za povračilo davka vložijo na sedežu podjetja Ambiente Newco do 30. marca. »Za vložitev prošnje ni nobenega termina,« je poudaril Pettarin, ki je tudi pojasnil, da ni še jasno, ali se pravica po zahtevanju povračila davka DDV izteče po petih letih ali pa zastara šele deset let po plačilu računa za odpadke. Podjetje Ambiente Newco ocenjuje, da se izteče po petih letih (in da torej lahko občani zaprosijo le za povračilo davka, ki so ga plačali v letih 2007, 2008 in 2009), po drugih interpretacijah zakona pa bi bilo mogoče zaprositi tudi za povračilo davka, ki je bil plačan v letih 2002, 2003, 2004, 2005 in 2006. Občina Gorica, je poudarila funkcionarka Anna Maria Cisint, se je namreč takoj prilagodila razsodbi ustavnega sodišča, zato Goričani leta 2010 in 2011 z računi za odpadke niso več plačali DDV. »Obrazec za vložitev prošnje lahko občani dvignejo na našem davčnem uradu,« je povedal Pettarin, po katerem pa ni rečeno, da bo zahteva občanov izpolnjena: »Če bo prošnja zavrnjena, lahko občani uberejo sodno pot. Pri tem pa morajo biti pozorni, saj bi bili stroški lahko višji od vsote, ki so jo krivično plačali za DDV.«

Na podlagi nove razsodbe 3756 kasacijskega sodišča na to temo je zveza Federambiente zahtevala od ministrstva za finance, naj podjetjem, ki so aplicirala DDV na račune za odpadke, vrne eno milijardo evrov. Ker ne gre za drobiž, lahko pričakujemo, da bo postopek dolgotrajen. (Ale)

GORICA - Ker ju ogroža multikino v Vilešu

Hiši filma in Kinemaxu tudi občinska podpora

Župan bo zahteval srečanje s predsednikom deželne vlade

Na pomoč bosta priskočila goriški Hiši filma ter goriškemu in tržiškemu Kinemaxu, ki jih ogroža gradnja novega multikina v trgovskem središču v Vilešu; skupne pobude napovedujeta goriški župan Ettore Romoli ter direktor podjetja Transmedia in festivala za nagrado Giuseppe amidei, Giuseppe Longo, ki sta se včeraj sestala na goriškem županstvu.

Med srečanjem je Longo predstavil študijo, ki dokazuje, da bi nov multikino

zadal smrtni udarec goriškemu in tržiškemu Kinemaxu, ki bi se znašla brez zadostnega števila gledalcev za preživetje. Zaradi tega sta se Romoli in Longo dogovorila, da bosta zaprosila za srečanje predsednika deželne vlade Renza Tonda, ki bi se ga udeležili tudi deželni svetniki, izvoljeni na območju goriške pokrajine. Longo je Romoliju pojasnil tudi postopek, na katerem sloni načrt za gradnjo multikina v Vilešu. »Formalni akt, ki je prižgal

zeleno luč kinodvorani v novem trgovskem središču, so takratni deželni upravitelji in investitorji podpisali leta 2005. Dogovor je predvidel razne dejavnosti za preživljanje prostega časa, med katerimi je bil tudi kino. Ker je od takrat minilo kar nekaj časa in ker danes kinodvorane v Italiji preživljajo globoko krizo, bi treba investitorjem predlagati druge dejavnosti za preživljanje prostega časa, ki so privlačnejše in donosnejše od kina,« poudarja Longo, ki mu je Romoli pojasnil stališče, ki ga je svojčas zagovarjal na zasedanju sveta avtonomij. »Ko sem trdil, da možnosti za odprtje novih kinodvoran ne sme imeti le Videm, sem to počel iz principa. Poleg tega so mojo takratno zahtevo podprli tudi drugi župani, med katerimi je bil tudi Trzičan Gianfranco Pizzolitto. Kakorkoli, moja takratna zahteva ni imela nikakršnega učinka, saj se je dežela odločila, da zagotovi možnost odprtja še enega kina le videmski pokrajini,« pojasnjuje Romoli, ki se je z Longom strinjal, da imajo Hiša filma z univerzitetno smerjo Dams, mediateka in Kinemax pomembno vlogo tudi pri širjenju filmske kulture in pri organizaciji kulturnih dogodkov, zato pa predstavljajo bogastvo za celo mesto. Zaradi tega sta se Romoli in Longo strinjala, da je treba združiti moči za zagotovitev Hiši filma in obema Kinemaxoma svetlo prihodnost, ki si jo nedvomno zaslužijo tudi zaradi njihovega doprinosu k gospodarski rasti Gorice in Trziča.

Giuseppe Longo in Ettore Romoli (zgoraj), vhod v goriški Kinemax (levo)

BUMBACA

AJDOVŠČINA - Lenarčičev izjemni podvig

Pipistrelovo letalo poletelo 96 metrov nad Mt. Everestom

Matevž Lenarčič s kisikovo masko nad Himalajo

Ekstremnemu pilotu Matevžu Lenarčiču je v ultralahkem Pipistrelovem letalu uspel še zadnji največji podvig na njegovi poti okoli sveta: preletel je najvišjo goro sveta, 8848 metrov visoki Mount Everest. Kot so sporočili Iz ajdovskega Pipistrela, je podvig uspel preko nepalske strani na višini 8.944 metrov, kar je celo višje

od najvišje gore sveta, pri lepem vremenu in zmerni temperaturi »samo« -27 stopinj Celzija ter pri zmernem vetru.

Pilot se je pri poletu soočal z zmernimi turbulencami, uporabil je tudi posebno kisikovo masko. »Največja zahvala grevo Avio Clubu Nepal, brez njih ne bi bilo nič,« so zapisali člani projekta GreenLight WorldFlight na spletni strani. Podvig je Lenarčiču uspel v četrtek zjutraj ob 5.30 po našem času, vendar so zaradi njegove varnosti za 24 ur uvedli »informacijski molk« - podviga ni bilo mogoče spremljati oz. mu slediti na uradni spletni strani projekta, sproti so umikali tudi vse komentarje z iste spletne strani, da Lenarčič ne bi imel težav pri pristanku. V četrtek zjutraj je bilo namreč dovoljenje za let uradno preklicano. V Nepalju je imel Lenarčič kar precej težav s pridobivanjem ustreznih dovoljenj za letalski podvig. V neprecenljivo pomoč so mu bili pri omenjenem nepalskem letalskem klubu, kjer so tamkajšnjo oblast vendarle prepričali, da omogoči turistični prelet ultralahkega letala nad Annapurno.

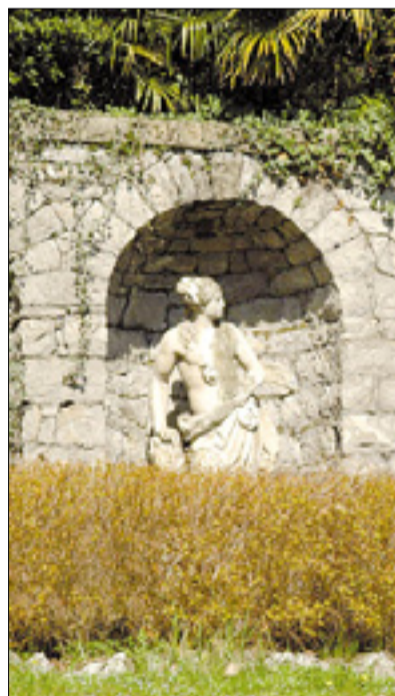
Lenarčič je sedaj že v Indiji. »Po pristanku v Jaipurju mi je Matevž po telefonu dejal, da se je letalo krasno obnašalo in da bi lahko splezal še precej višje, a je imel težave s kisikom. Čestitke ob preletu v Jaipur!« je zapisal direktor Pipistrela, Ivo Boscarol, na uradni spletni strani projekta. Med številnimi navdušenci z vsega sveta, ki spremljajo Lenarčičeve podvige, je tudi Goričanka Grazia Rusjan, nečakinja bratov Edvarda in Josipa Rusjana, ki je se je oglasila na spletni strani projekta s čestitkami Matevžu Lenarčiču.

Pred prihodom nazaj domov mora letalec preleteti še Sejše v Indijskem oceanu, pa Tanzanijo, Mozambik, Južno Afriko, Namibijo, Angolo, Kongo, Kamerun, Centralno afriško republiko, Čad, Niger, Libijo in Tunizijo na afriški celini. (km)

GORICA - Partnerji tudi čez mejo

Na voljo nova kartica turističnih ugodnosti

»Vstopna točka« bo dvorec Coronini - Sodelujejo restavracije, društva in trgovci

Vrt palače Coronini Cronberg BUMBACA

Turizem in kulturno dediščino je mogoče združiti. V to so prepričani pobudniki kartice turističnih ugodnosti »Na poti do Graffenberga - Spoznajmo naše kraje«, ki so jo sinoči predstavili v nekdanjih konjušnicah dvorca Coronini Cronberg v Gorici. Projekt, ki ga je zasnovala in razvila fundacija Palača Coronini Cronberg, združuje nastanitve, restavracije, društva in trgovske storitve v Gorici, goriški pokrajini in sosednji Sloveniji. Namen projekta je ustvariti sinergije med partnerji in izmenjavo promocije za različne ponudbe in storitve. »Vstopna točka« bo palača Coronini Cronberg: vstopnice bodo ustrezno opremljene z žigom fundacije in bodo glavni ključ za dostop do vseh storitev, ki jih ponujajo izbrani partnerji (popusti za izdelke in storitve, kulturne dejavnosti, vodene ogledne, šport, rekreacijo, itd.). Oblikovali bodo tudi tematske pakete, v katerih se bodo posvetili enemu od ponudnikov (podpisnikov spoznanja), vrh dogajanja pa bo v palači Coronini Cronberg. Na voljo bodo tako obiskovalcem dvorca kot turistom, ki bodo nastanjeni v partnerskih hotelih.

GORICA

Poganjki projektov, danes nagrajevanje

Sto petdeset otrok v starosti od 6 do 11 let, ki obiskujejo osnovne šole v Italiji in v Sloveniji, je sodelovalo na drugi izvedbi natečaja Poganjki projektov, ki ga je organiziral BensaPM Project Management s pokroviteljstvom občine Gorica ter združenjema PMI Northern Italy Chapter in PMI Slovenija Ljubljana Chapter. Natečaj je namenjen razširitvi uporabe Učnega pripomočka za osnovne šole, ki povezuje projektno vodenje s poučevanjem v osnovnih šolah.

Danes od 9.30 bo v Kulturnem centru Lojze Bratuž zaključno srečanje natečaja s podelitvijo nagrad. Žirija, ki ji predseduje občinska odbornica Silvana Romano in jo sestavljajo še Mariu Moresco, Luca Sanson, Alenka Slabe in Vesna Tomsič, bo razglasila zmagovalce.

Na natečaju je sodelovalo pet šol iz Italije in dve iz Slovenije. Sodelovali so osnovna šola s polnim časom Pecorini - Sv. Ana (3.B razred), osnovna šola Pecorini - Stražce (4., 5. in 4.A razred s polnim časom), osnovna šola Peter Butkovič Domen iz Sovodenj (5. razred), osnovna šola Ludvik Zorzut iz Bračana, Dijaški dom iz Gorice, osnovna šola Dragomirja Benčiča Brkina iz Hrpelj (4. razred) ter podružnična osnovna šola Col - Podkraj (1. in 2. razred). Od srede so vsi rezultati, ki so jih pripravile sodelujoče šole, objavljeni na spletni strani www.progettinerba.org. Na zaključni prireditvi bo sodelovala skupina CAM Arte&Musica, ki bo na odru predstavila mlade glasbenike Giulio Cocianch, Mattea Antonija in Tommasa Bratino pod vodstvom Gabriele Medeat. Izvedbo bodo podprli tudi konzorcij družbenih zadrug Il Mosaico, socialno podjetje Ad Formandum, KB center, Kinemax in ekološka kmetija Carlo Loner.

GORICA - Kinoateljjejev dogodek v grajskem naselju

Z druge strani

V mestu Paolo Zanarella, ki s svojim klavirjem nenapovedano nastopa po trgih in ulicah

Kinoateljje prireja danes dogodek »Pogled z druge strani - L'altro sguardo« v okviru multimedijske razstave »Življenja drugih - Glasovi in pogledi med kraji spomina in spomini krajev«, ki je na ogled v Pokrajinskih muzejih v goriškem grajskem naselju.

Ob 17. uri bo dvoranska projekcija filmov Anje Medved »Ordinacija spomina« (2010) in »Pogledi skozi železno zaveso« (2010). Avtorica bo spregovorila o spominodajalskih akcijah Kinoateljjeja, iz katerih so filmi nastali in namen katerih je oblikovanje odprtega arhiva, ki se razvija s časom in ga prebivalci obeh mest poklanjajo bodočim generacijam. Martina Humar bo nastopila kot kustosinja arhivskih zbirk Kinoateljjeja, filmski kritik Sandro Scandola pa bo predstavil digitalno publikacijo »Il Cine Club Gorizia 1953-1963«, povezoval bo predsednik Kinoate-

ljeja Aleš Doktorič. Med vodenim ogledom skozi razstavo bo priložnost za besedo o filmskih fondih Simonelli in Ballaben. Hrani ju Kinoateljje, ki od leta 1996 razvija, zbira, ohranja in ureja filmsko dediščino, s spominodajalskimi akcijami pa nadaljuje tradicijo sondiranja čezmejnega spomina na Goriškem. Rezultat tega je bogata avdiovizualna produkcija.

Pred začetkom Kinoateljjevega dogodka bo goriško grajsko naselje »oder« za nastop svojevrstnega glasbenika. V Gorico prihaja danes Paolo Zanarella, pianist in skladatelj iz Padove, ki s svojim potujočim klavirjem nenapovedano obiskuje mesta po Italiji ter nastopa po trgih in ulicah. Danes med 10. in 13. uro bo igral na Tigu Evrope-Transalpini, med 15. in 17. uro bo v grajskem naselju, po 17. uri pa v Ljudskem vrtu na Verdijevem korzu.

Filmski spomin na bližnjo preteklost KINOATELJE

Paolo Zanarella

FOTO B. DAL PORTO

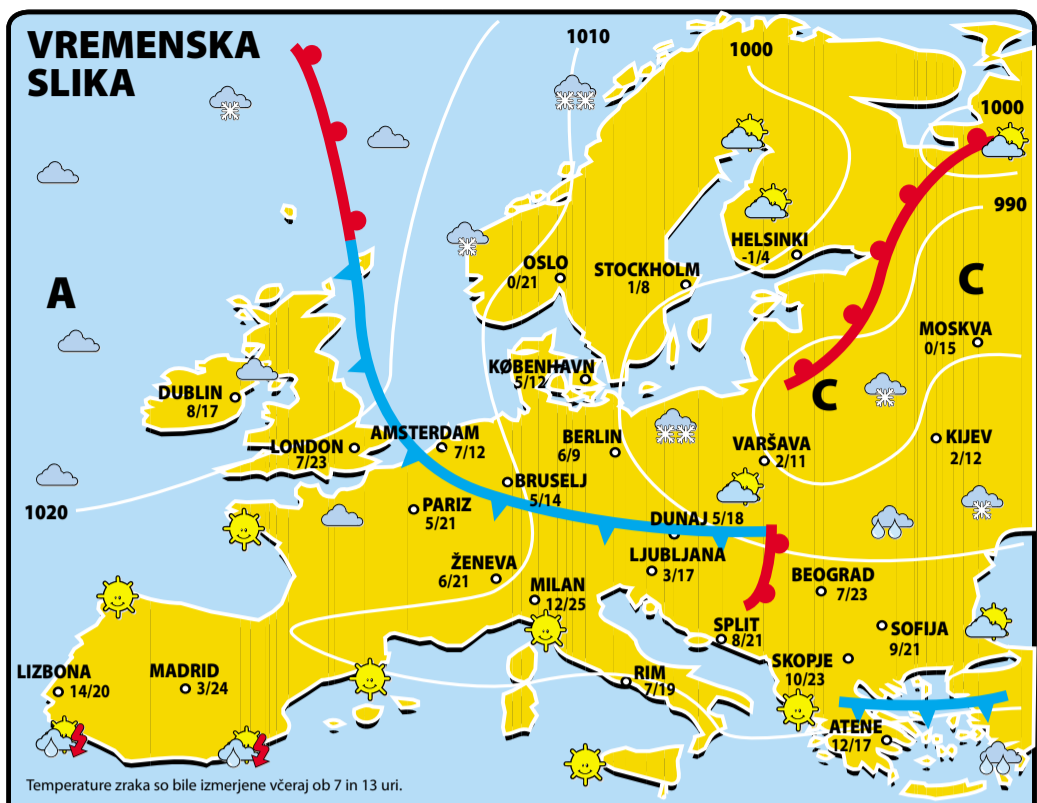

VREMENSKA SLIKA

Na naši deželi bomo pod vplivom severnih tokov; danes bo pihal še vedno suh in stabilen zrak na visoki nadmorski višini, jutri bo pihal hladen zrak iz severovzhoda, ki bo lahko povzročil malo nestabilnosti.

Nad zahodno Evropo, Alpami in zahodnim Sredozemljem je območje visokega zračnega tlaka, nad severno in vzhodno Evropo pa je ciklonsko območje. Oslabljena hladna fronta se čez Balkan pomika proti jugovzhodu.

DOLŽINA DNEVA
 Sonce vzide ob 6.47 in zatone ob 19.32
 Dolžina dneva 12.45

LUNINE MENE
 Luna vzide ob 12.24 in zatone ob 2.51

PLIMOVANJE
Danes: ob 2.38 najnižje -5 cm, ob 7.37 najvišje 14 cm, ob 13.57 najnižje -35 cm, ob 20.31 najvišje 29 cm.
Jutri: ob 2.40 najnižje -14 cm, ob 8.13 najvišje 24 cm, ob 14.29 najnižje -43 cm, ob 20.52 najvišje 37 cm.

BIOPROGNOZA
 Vremenski vpliv bo sprva ugoden, v drugi polovici dneva pa se bo krepila vremenska obremenitev. Pri občutljivih ljudeh se bodo pojavljale z vremenom povezane težave, krepili se bodo tudi nekateri bolezenski znaki. Spanje v noči na nedeljo bo moteno.

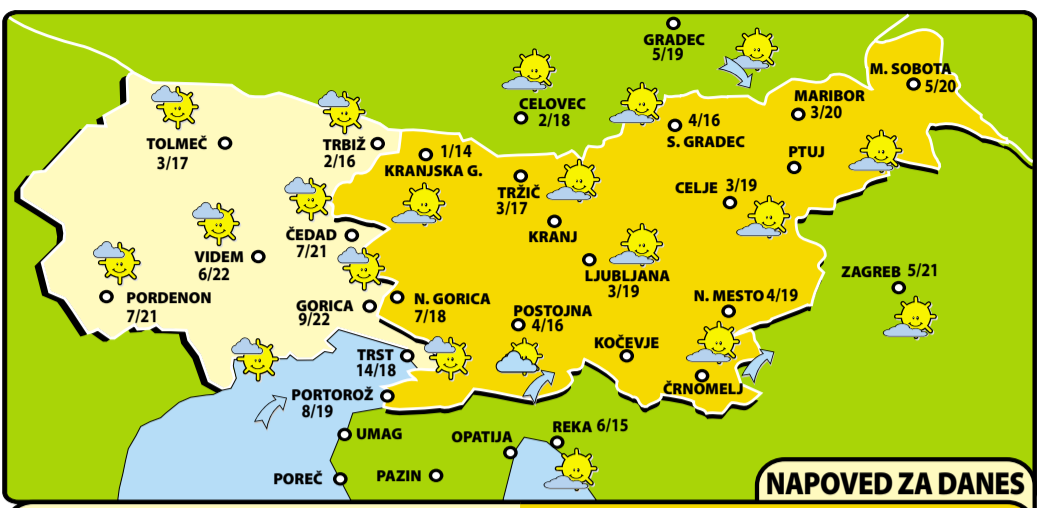
MORJE
 Morje rahlo razgibano, temperatura morja 11,5 stopinje C.

TEMPERATURE V GORAH °C

500 m	15	2000 m	1
1000 m	9	2500 m	.....-3
1500 m	4	2864 m	.....-5

UV INDEKS
 UV indeks bo sredi dneva ob jasnem vremenu po nižinah 4, v gorah 4,5.

Vremenska napoved Hidrometeorološkega zavoda R. Slovenije in deželne meteorološke opazovalnice ARPA OSMER

NAPOVED ZA DANES

Danes bo jasno. Ob obali bo pihal rahel veter.

Danes bo precej jasno. Zapihal bo jugozahodnik, ki se bo popoldne v Prekmurju in na Štajerskem obrnil v severozahodnik. Najnižje jutranje temperature bodo od -2 do 4, ob morju okoli 6, najvišje dnevne od 18 do 23 stopinj C.

NAPOVED ZA JUTRI

Jutri bo spremenljivo. Ob obali bo jutraj pihala močna burja, ki se bo postopoma umirila. Hladneje bo.

Jutri bo zjutraj in dopoldne pretežno oblačno. V Prekmurju in na Primorskem bo večinoma suho, drugod bo ponoči in dopoldne padlo nekaj malega dežja. Popoldne se bo jasnilo. Na Primorskem bo pihala zmerna burja. Hladneje bo.

KMETIJSTVO - Po ugotovitvah dveh študij, objavljenih v reviji Science Pesticidi povzročajo težave že tako ogroženim čebelam in čmrljem v ZDA

WASHINGTON - Skupina pesticidov, imenovanih neonikotinoidi, povzročajo težave že tako ogroženim čebelam in čmrljem, kažeta študiji, objavljeni v četrtki v reviji Science. A po poročanju ameriške tiskovne agencije AP ugotovitve ne pojasnijo vseh razlogov za upad števila čebel, strokovnjakov, ki niso sodelovali v raziskavah, pa ena od študij ni prepričala.

V študiji s čebelami so francoski znanstveniki prilepili majhne radijske oddajnike na čebele, ki oprahujejo sadovnjak, in tako lahko sledili njihovem prihajanju in odhajanju v panj. Po raziskavi sodeč je bilo za čebele, ki so jim dali neonikotinoide, dva do trikrat verjetneje, da se ne bodo vrstile v panj. Znanstveniki so tako ugotovili, da pesticid "verjetno prispeva k propadu kolonije".

V študiji britanskih raziskovalcev pa so pesticide dali čmrljem in njihove panje premaknili na polje. Po šestih tednih so ugotovili, da so bili panji s čmrlji s pesticidi 10 odstotkov lažji od tistih, ki niso imeli pesticidov. Še pomembnejša je ugotovitev, da so panji s pesticidi izgubili okoli 85 odstotkov svojih matic, piše AP.

Raziskovalci, ki niso sodelovali v študijah, pravijo, da je bila študija s čmrlji prepričljivejša od študije s čebelami, ker so uporabljali manjše odmerke. Vodilni proizvajalec neonikotinoidov, družba Bayer Crop Sciences, pravi, da so ti pesticidi varni in se uporabljajo pri 90 odstotkih gojenja koruze v ZDA. Po njihovem mnenju so znanstveniki v študiji s čebelami uporabili "nerealno visoke odmerke" kemikalij.

So pa "morda čmrlji bolj občutljivi na pesticide", je pojasnil David Fisher iz Bayer Crop Sciences, vendar pa bi bilo po njegovem za to trditev treba opraviti več raziskav. Dodal je, da je njegovo podjetje eden največjih pridelovalcev oljne repice v Kanadi, kjer prav tako uporablja pesticide. Čebele, ki prašijo polja družbe Bayer, pa so po njegovih besedah "ene najbolj zdravih čebel v Kanadi".

Na drugi strani pa so okoljski aktivisti in nekateri čebelarji prepričani, da pesticidi predstavljajo problem. Ravno prejšnji teden so aktivisti vložili peticijo z več kot milijon podpisov, v kateri prosijo ameriško vlado, naj prepove neonikotinoide.

Neonikotinoidi sicer spadajo v generacijo novjših pesticidov in naj bi bili za čebeljo družino še posebej strupeni. Ameriška agencija za varstvo okolja je sporočila, da ponovno ocenjuje te kemikalije in skuša dobiti znanstveno pomoč, je še poročala AP. (STA)

JADRANSKO MORJE - Nenavaden in nevaren ulov Hrvaški ribič pri Kornatu ujel 150 kilogramov težkega morskega psa

ZAGREB - Hrvaški ribič Miljenko Špralja je bil nemalo presenečen, ko se je v njegove mreže pri otoku Kornat ujel 3,6 metra dolg in več kot 150 kilogramov težak morski pes. Sprva je mislil, da gre za delfina, nato pa je ugotovil, da gre za nevarnejši ulov, je na svoji spletni strani poročal hrvaški dnevnik Jutarnji list.

Špralja se je zato po svoje mreže odpravil s soprogo, s katero sta morskega psa privezala za ladjo in ga povleka do obale. "Moram priznati, da mi ni bilo vseeno. Čeprav je bil morski pes v mreži in omamljen, me je bilo strah, da me ne bi ugriznil," je za zagrebški časnik izjavil Špralja. Zakoncema so na pomoč prišlo tudi prijatelji. Skupaj so spr-

vili morskega psa na obalo in jima nato tudi pomagali pri pripravi mesa za zamrzovanje. "Nekaj smo ga že pojedli, nekaj pa tudi razdelili," je še povedal Špralja, ki se je pohvalil, da je pred nekaj leti ujel tudi manto, ki velja za redko in eno izmed največjih rib v Jadranu.

Najbolj nevarne vrste morskih psov ne pridejo pogosto v Jadransko morje. O zadnjem napadu morskega psa so poročali leta 2008 pri Visu, kjer je veliki beli morski pes slovenskega potapljača ugriznil za nogo. Lani pa so v hrvaškem delu Jadrana ribiči ulovili deset metrov dolgega in nekaj ton težkega morskega psa. (STA)

ZGODOVINA - Ustanovitelj Amazon.com Bezos hoče iz oceana povleči motorje Apolla 11

SAN FRANCISCO - Ustanovitelj največje spletne trgovine na drobno Amazon.com, Jeff Bezos, si prizadeva, da bi iz globin Atlantskega oceana povlekl motorje, ki so leta 1969 na Luno pognali vesoljsko plovilo Apollo 11 z Neilom Armstrongom na krovu.

Motorje, ki so se ob izstrelitvi Apolla 11 hkrati prižgali, nekaj minut delovali, potem pa padli v Atlantski ocean, so 4267 metrov pod morsk gladino locirali s pomočjo sonarjev, je na svojem blogu BezosExpeditions.com zapisal Jeff Bezos.

"Načrtujemo, da bi enega ali več teh motorjev povlekli z dna oceana," je dejal Bezos, ki je priznal, da ne vedo, v kakšnem stanju bi se lahko nahajali motorji, saj so v ocean padli z zelo veliko hitrostjo, v slani morski vodi pa so že več kot 40 let. "Po drugi strani pa so narejeni iz zelo trde snovi, tako da bomo videli," je poudaril Bezos.

Slednji je bil star pet let, ko je Armstrong kot prvi človek stopil na

Luno. "Dogajanje okoli Apolla 11 sem gledal na televiziji in nedvomno je to veliko doprineslo k moji strasti za znanost, inženirstvo in raziskovanje," je povedal Bezos. Bezos svoja prizadevanja, da bi motorje dvignili iz oceanskih globin, financira iz zasebnih sredstev. Hkrati pa si prizadeva, da bi motorji ostali v lasti ameriške vesoljske agencije Nasa, saj bi jih ta po njegovem mnenju postavila v muzej, kjer bi bili vsem na ogled. (STA)

